بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی

پاسخ‌نامه

سال دهم انسانی

۱۹ اردیبهشت ماه ۹۹

www.kanoon.ir

دفترچه‌ی پاسخ

فارسی و نگارش (۱)

۱- *(سعید هِعفری، **لغت**، ترکیبی)*

تلطّف: مهربانی، اظهار لطف و مهربانی کردن، نرمی کردن/ سوداگر: آنکه کارش داد و ستد است، بازرگان، تاجر

۲- *(سعید هِعفری، **املا**، ترکیبی)*

در گزینهٔ «۱» غلط املایی وجود ندارد.

املای سفاهت به معنی نادانی در گزینهٔ «۲» و فارغ به معنی آسوده در گزینهٔ«۱»، به همین شکل درست است. همچنین در بیت گزینهٔ «۴»، شاعر خطاب به خداوند فضل او را بسیار زیاد می‌داند، به حدّی که نمی‌توان آن را با چیزی «قیاس» کرد. «غیاث» معنای «فریادرس» دارد و از نام‌های خداوند است.

۳- *(اسماعیل گنجه‌ای، **آرایه**، ترکیبی)*

«کوه فضل» تشبیه/ «گریان و خندان» تضاد/ «ابر گریان و برق خندان» استعاره و تشخیص/ «کوه و شکوه» جناس/ «ابر، برق» مراعات‌نظیر

۴- *(اسماعیل گنجه‌ای، **آرایه**، صفحهٔ ۱۱۶)*

در بیت گزینهٔ «۱»، «سر» و «سرو»، در بیت گزینهٔ «۲»، «ساخته» و «سوخته» و در بیت گزینهٔ «۳»، «زاد» به معنای «توشه» و «زاده شد» جناس دارند. بیت گزینهٔ «۴» جناس ندارد.

۵- *(حسن پاسیار، **دستور**، صفحهٔ ۱۱۵)*

«را» در گزینهٔ «۲» نشانهٔ حرف اضافه و در سایر گزینه‌ها نشانهٔ فکّ اضافه است.

نافه را چندان دهد دم ← به نافه چندان دم دهد.

گزینهٔ «۱»: تشنگان بادیه را جان به لب ← جان به لبِ تشنگان بادیه

گزینهٔ «۳»: رهروان غم را خار از قدم ← خار از قدم رهروان غم

گزینهٔ «۴»: سلسلهٔ ایوان بگسست مدائن را ← سلسلهٔ ایوان مدائن بگسست

۶- *(حسن پاسیار، **دستور**، صفحهٔ ۱۱۳)*

بنشسته بُد: ماضی بعید

۷- *(اسماعیل تشیعی، **مفهوم**، صفحهٔ ۱۱۴)*

«شیر» خوردنی و «شیر» جانور در نوشتار شکلِ یکسانی دارند، امّا نباید این دو را یکی پنداشت. کارِ خود را نیز نباید با کارِ پاکان قیاس کرد، هرچند در ظاهر شبیه به هم باشند. همین اشتباه‌هاست که باعث شده مردانِ خدا کم‌تر شناخته‌شده باشند.

۸- *(اسماعیل تشیعی، **مفهوم**، صفحهٔ ۱۱۷)*

بیت صورت سؤال می‌گوید همان چیزی از کوزه به بیرون تراوش می‌کند که درون آن است. در بیت گزینهٔ «۳» شاعر می‌گوید اگر تو حقیقتاً به وصال یار رسیده بودی، ابرو ترش نمی‌کردی. این همان مفهوم عبارت صورت سؤال است که می‌گوید اگر تو اخم کردی یعنی، تو از وصال یار شاد نیستی.

۹- *(ابراهیم رضایی‌مقدم، **مفهوم**، صفحهٔ ۱۱۳)*

علّت نادرستی در معنای ابیات:

بیت «الف»: «کل شدن»: کچل و بی‌مو شدن / بیت «ب»: «صدر»: بالای هر مکانی / بیت «ج»: «حاذق»: ماهر، چیره‌دست

۱۰- *(ابراهیم رضایی‌مقدم، **مفهوم**، صفحهٔ ۱۱۷)*

در ابیات گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» می‌خوانیم: «تو، صد جام می خورده‌ای و لبت را خشک کرده‌ای که معلوم نشود، امّا چشمان مست تو، دروغت را آشکار می‌کنند. می‌خواهی آن می که بوی آن تا دو فرسنگ می‌رسد، پنهان کنی؟! بکن! خود دانی! شراب کی پنهان می‌شود؟ نشان آن بر چهره و پشت سرت معلوم می‌شود.»

بیت گزینهٔ «۴» می‌گوید «آن بوی خم در مشام خاص و عام هست، به همین دلیل است که در هر محفل همه از آن سخن می‌گویند.»

۱۱- *(سعید هِعفری، **لغت**، ترکیبی)*

احسنت: آفرین / ضمایم: جمع ضمیمه، همراه‌ها و پیوست‌ها

۱۲- *(سعید هِعفری، **املا**، صفحهٔ ۱۳۹)*

املای صحیح عبارت است از: «زائر».

۱۳- *(حسن پاسیار، **آرایه**، صفحهٔ ۱۲۷)*

اذا تنفّس (آیهٔ ۱۸ سورهٔ تکویر)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: با وجود واژه‌های عربی «هیهات» و «حاشاک» آرایهٔ تضمین وجود ندارد.

گزینهٔ «۲»: بیت دارای آرایهٔ تلمیح است.

گزینهٔ «۳»: بیت دارای آرایهٔ تلمیح است.

۱۴- *(اسماعیل گنجه‌ای، **آرایه**، ترکیبی)*

ب) «سر» مجازاً «قصد و عزم»/ الف) قفل شرم: تشبیه/ ج) «دامن افشان» کنایه از «وارسته بودن»/ د) «بوستان و دوستان»: جناس

۱۵- *(کاظم کاظمی، **دستور**، ترکیبی)*

«ابتدا» مسند/ «اول» مسند

۱۶- *(کاظم کاظمی، **آرایه**، صفحهٔ ۱۴۲)*

در گزینهٔ «۱»، منادا وجود ندارد.

گزینهٔ «۲»: «حافظ» منادااست./ گزینهٔ «۳»: «خداوند» منادااست./ گزینهٔ «۴»: «الهی» منادااست.

۱۷- گزینهٔ «۱» *(مرتضی منشاری، **مفهوم**، صفحهٔ ۱۴۰)*

بیت گزینهٔ «۱»، نیز مانند عبارت صورت سؤال به مفهوم وحدت وجود اعتقاد دارد.

۱۸- *(مرتضی منشاری، **مفهوم**، صفحهٔ ۱۳۵)*

در صورت سؤال و گزینهٔ«۳»، مخاطب شاعر تنها کسی است که می‌تواند دروازهٔ امید را به روی او باز کند و کس دیگری این را نمی‌تواند.

۱۹- *(اسماعیل تشیعی، **مفهوم**، ترکیبی)*

بیت «ب»: بیانگر تسلیم شدن است.

بیت «د»: مقصود از «یک دو دم» لحظات کوتاه است.

بیت «ج»: بیانگر از عهدهٔ کاری بر نیامدن است.

بیت «الف»: بیانگر بی‌رحمی است.

۲۰- *(اسماعیل تشیعی، **مفهوم**، صفحهٔ ۱۲۵)*

مفهوم گزینه‌های «۱، ۳ و ۴»: «نصیحت ناپذیری» است.

مفهوم گزینهٔ «۲»: «سفارش به نصیحت پذیری» است.

www.kanoon.ir

عربی (زبان قرآن (۱))

۲۱- *(فریده علی‌پور، **ترجمه**، صفحهٔ ۷۹)*

«یُصنَع»: ساخته می‌شود / «المطّاط»: کائوچو / «النفط الأسود»: نفت سیاه / «الّذی»: که (در این‌جا) / «تُصنَع»: ساخته می‌شود / «أشیاء کثیرة»: چیزهای زیادی (بسیاری) / «منه»: از آن

۲۲- *(رویشعلی ابراهیمی، **ترجمه**، ترکیبی)*

اللّوحات: تابلوها / التحذیریّة: هشداردهنده / تحذّر: برحذر می‌دارند (در این‌جا) / المواطنین: هم‌میهنان، هم‌وطنان، شهروندان / حفر: کندن، حفر کردن

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: (عدم ترجمه «ورقة» و «هی» ـ این‌جاست) نادرست است.

گزینه «۲»: (بخوان ـ مفهوم ـ عدم ترجمه ضمیر «ه» ـ بیندیش) نادرست است.

گزینه «۴»: (خواهند توانست ـ صابون) نادرست است.

۲۳- *(فریده علی‌پور، **ترجمه**، ترکیبی)*

ترجمه درست عبارت: «کشاورز، گیاهانی پزشکی (دارویی) را بر روی کوه برفی یافت.»

۲۴- *(مریم آقایاری، **تعریب**، صفحهٔ ۷۶)*

درِ سالن امتحان: بابُ صالةِ الامتحانِ (بابُ: نائب‌فاعل و مرفوع، صالةِ و الامتحانِ: مضاف‌إلیه و مجرور) / برای دانش‌آموزان: للطّلّابِ (جارّ و مجرور) / گشوده می‌شود: یُفتَحُ (فعل مجهول مذکّر)

۲۵- *(مریم آقایاری، **مفهوم**، صفحهٔ ۷۶)*

ترجمه آیه شریفه: «گناهکاران از چهره‌شان شناخته می‌شوند.» که تنها با گزینه «۲» از نظر مفهوم تناسب دارد.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۳»: زیبایی درون (باطن) بهتر از زیبایی بیرون (ظاهر) است.

۲۶- *(مجید همایی، **لغت و مفهوم**، صفحهٔ ۷۹)*

ترجمه عبارت: «اتوبوس‌ها در ایستگاه ایستادند تا زائران به سرویس‌های بهداشتی بروند.»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: به معنی «مصرف کردن» است.

گزینه «۲»: به معنی «کشتی‌ها» است.

گزینه «۳»: به معنی «رایانه» است.

۲۷- *(سعید جعفری، **لغت**، ترکیبی)*

«زُبدات»: کره‌ها

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: لوله‌ها

گزینه «۲»: چاه‌ها

گزینه «۴»: شیرهای آب

۲۸- *(کنکور سراسری ۷۷ (با تغییر)، **قواعد**، صفحهٔ ۷۵ کتاب درسی)*

«فازوا» فعل معلوم است چون فعل‌های لازم مجهول نمی‌شوند، ولی سایر افعال مجهول هستند.

۲۹- *(رویشعلی ابراهیمی، **قواعد**، صفحهٔ ۷۵ و ۷۷)*

فعل «أنْزَلَ» ماضی از باب «إفعال» و متعدّی است و مجهول آن به‌صورت «أُنزِلَ» صحیح است.

۳۰- *(علی‌اکبر ایمان‌پرور، **مکالمه**، صفحهٔ ۷۸)*

«ساعت کاری تو چیست؟ نزد تو ساعتی نیست (ساعتی نداری).» نادرست است. (جواب درست به عنوان مثال: مِنَ السّادِسَةِ صباحاً إلَی الثّانیةِ بَعْدَ الظُّهرِ.)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: برای چه کسی داروها را می‌خری؟ آن‌ها را برای همکلاسی‌هایم در کاروان می‌خرم.

گزینه «۲»: شماره اتاقت چیست؟ ۲۲۰

گزینه «۴»: غذای ناهار چیست؟ برنج با مرغ.

۳۱- *(خالد مشیرپناهی، **ترجمه**، ترکیبی)*

«مَوسُوعة علمیّة (ترکیب وصفی)»: دانشنامه‌ای علمی، یک دانشنامه علمی / «قِسماً مِنَ الْمَطّاط و السَّماد الکیمیاویّ»: بخشی (قسمتی) از پلاستیک (کائوچو) و کود شیمیایی / «یُصَدَّرُ (مضارع مجهول)»: صادر می‌گردد، صادر می‌شود / «البُلدان الصّناعیّة»: کشورهای صنعتی

۳۲- *(خالد مشیرپناهی، **ترجمه**، صفحهٔ ۸۴)*

«کُنّا نُشاهدُ (ماضی استمراری)»: مشاهده می‌کردیم، تماشا می‌کردیم، می‌دیدیم / «مَع أُسرتنا»: همراه خانواده خود، با خانواده‌مان / «فی برنامج تلفزیونیّ (ترکیب وصفی)»: در یک برنامه تلویزیونی، برنامه‌ای تلویزیونی / «الدّلافین الّتی»: دلفین‌هایی که... / «تُحیِّرنا»: ما را حیرت زده (متحیّر) می‌کرد / «حَرکاتها الجماعیّة و تکلُّمها»: حرکت‌های گروهی آنها و سخن‌گفتنشان / «الأصوات المُعیّنة (ترکیب وصفی)»: صداهای معیّن (مشخّص)

۳۳- *(مریم آقایاری، **ترجمه**، ترکیبی)*

ترجمه «کلّ مُواطنٍ» به صورت «هر شهروندی» درست است.

۳۴- *(علی اکبر ایمان‌پرور، **مفهوم**، صفحهٔ ۸۹ و ۹۰)*

ارزش انسان (آدمی) به علم و ادب است نه به اصل و نسب ← هر گناهی توبه‌ای دارد به‌جز بداخلاقی. (مفهومشان متفاوت است.)

ترجمهٔ گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مجرمان با چهره‌شان شناخته می‌شوند.

گزینه «۲»: اشیاء با ضدهایشان شناخته می‌شوند.

گزینه «۳»: محبوب‌ترین بندگان خدا نزد خدا سودمندترین‌شان برای بندگانش است ← بهترین مردم کسی است که به مردم سود می‌رساند.

www.kanoon.ir

۳۵- *(سعید جعفری، **لغت**، ترکیبی)*

«أنشأ» و «خلق» (هر دو به معنی به‌وجود آورد، آفرید) دو واژه مترادف‌اند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نَفْعاً ≠ ضَرّاً (سود ≠ زیان)

گزینه «۲»: الإنتاجِ ≠ الإستِهلاکِ (تولید ≠ مصرف)

گزینه «۳»: تَجَمُّعِ ≠ تَفَرُّق (جمع شدن ≠ پراکنده شدن)

۳۶- *(مریم آقایاری، **مکالمه**، صفحهٔ ۹۲)*

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: غذای ناهار را کجا می‌خوری؟ در اتاقم، در آن هتل بزرگ.

گزینه «۳»: مشکل در اتاق اولی چیست؟ کولر، خوب کار نمی‌کند و آن‌جا هوا گرم است.

گزینه «۴»: چرا به خانه پدربزرگت می‌روی؟ برای دیدن او، همانا او بیمار است.

۳۷- *(درویشعلی ابراهیمی، **قواعد**، صفحهٔ ۸۷)*

کلمه‌ای که حرف جرّ بر سر آن می‌آید، مجرور به حرف جرّ نام دارد. مانند «سمکة» در این عبارت که حرف جرّ«علی» بر سر آن آمده است.

توضیح نکات درسی:

مهم‌ترین حروف جرّ عبارتند از: مِن (از) ـ فی (در) ـ عَلی (بر) ـ إلی (به‌سوی) ـ عَن (از) ـ لِـ (برای) ـ بـ (به‌وسیله)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ضمیر «ها» مضاف‌إلیه است، نه مجرور به حرف جرّ.

گزینه «۳»: «تتجمَّع» فعل است و هرگز نمی‌تواند مجرور به حرف جرّ شود، چون حروف جرّ قبل از اسم می‌آیند.

گزینه «۴»: دو کلمه «بسرعة» با هم جارّ و مجرور هستند.

۳۸- *(ولی‌الله نوروزی، **قواعد**، صفحهٔ ۸۷)*

«لِـ» قبل از فعل مضارع (لیشتری) نمی‌تواند حرف جرّ باشد، بلکه باید حتماً بعد از آن اسم بیاید.

در سایر گزینه‌ها به‌ترتیب در کلمات «لمشاهدة، للدّلافین و لِتَناوُل» لام جزء حروف جرّ است.

۳۹- *(مهیر همایی، **قواعد**، صفحهٔ ۸۹)*

در گزینه «۳» «لـ» به معنای مالکیّت است؛ «لِحُسَین»: حسین دارد.

در سایر گزینه‌ها «لِـ» به‌معنای «برای» است.

۴۰- *(درویشعلی ابراهیمی، **قواعد**، صفحهٔ ۹۱)*

هرگاه بخواهیم ضمیر (ی) متکلّم را به فعلی (ماضی، مضارع، امر) متّصل کنیم، میان آن دو، یک حرف نون کوچک (نـ) واقع می‌شود؛ مانند: نَصَرَ + نـ + ی ← نَصَرَنی / یأمُرُ + نـ + ی ← یأمُرُنی / اِجعَل + نـ + ی ← اِجْعَلْنی

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: چون (ی) به اسم چسبیده است، نیازی به (نون) ندارد و این ترکیب نادرست است و درست آن «کتابی» می‌باشد.

گزینه «۲»: نون چسبیده به (ذَهَبْنَ) جزء خود فعل است، نه نون وقایه.

گزینه «۴»: نون این فعل از حروف اصلی (حرف سوم) آن است (حَزَنَ ـ یَحْزَنُ)، نه نون وقایه.

دین و زندگی (۱)

۴۱- *(فیروز نژادنجف- تبریز، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۲۹ و ۱۳۰)*

مهم‌ترین فایدهٔ روزه، تقواست که به معنای حفاظت و نگه‌داری خود از گناه است و با عبارت «تنهی عن الفحشاء و المنکر» در ارتباط می‌باشد.

۴۲- *(وحیده کاغذی، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۳۵)*

روزه، مصداق کامل تمرین صبر و پایداری در برابر خواهش‌های دل است و میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ، به میزان تسلط او بر خویش، خود نگهداری و تقوا بستگی دارد.

۴۳- *(محمد رضایی‌بقا، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۳۷ و ۱۳۸)*

اگر کسی که روزه است، بعدازظهر مسافرت کند، نمازهایش در سفر شکسته است، ولی باید روزه‌اش را تا آخر روز ادامه دهد. البته این حالت در شرایطی است که سفرش حرام نباشد، کمتر از ده روز باشد و مسافت رفت او بیش از چهار فرسخ و مجموع مسافت رفت‌وبرگشت او نیز بیش از هشت فرسخ باشد.

۴۴- *(حامد دورانی، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۳۳)*

در آیات ۹۰ و ۹۱ سورهٔ مائده می‌خوانیم: «... شیطان می‌خواهد با شراب و قمار بین شما دشمنی و کینه ایجاد کند و ...»

۴۵- *(فیروز نژادنجف- تبریز، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۳۶)*

اگر روزه‌دار عمداً چیزی را که لای دندان بوده، بخورد، روزه باطل می‌شود.

۴۶- *(وحیده کاغذی، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۳۱)*

اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم، بی‌نظمی را از زندگی خود دور خواهیم کرد و اگر در پنج نوبت با لباس و بدن پاکیزه به نماز بایستیم، آلودگی‌های ظاهری ما کمتر خواهد شد.

۴۷- *(سکینه گلشنی، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۳۷)*

اگر کسی به چیز حرامی روزهٔ خود را باطل کند، مثلاً دروغی را به خدا نسبت دهد، کفّارهٔ جمع بر او واجب می‌شود.

۴۸- *(کتاب آبی، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۳۵)*

اگر کسی هر سال یک ماه این عمل (روزه) را تکرار کند، سال به سال باتقواتر می‌شود. چنین فردی کم‌کم به جایی می‌رسد که احساس می‌کند که هر کاری را که خداوند دستور داده است، می‌تواند به آسانی انجام دهد و احساس سختی نمی‌کند.

۴۹- *(کتاب آبی، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۲۸)*

اگرچه تمامی احکام و دستورات الهی در جهت مصلحت ما است، اما انسان دوست دارد، حکمت و علت احکام الهی را بداند و با دقت بیشتر دستورات الهی را انجام دهد. از این رو خداوند متعال برخی از فایده‌های مهم‌ترین احکام خود را از طریق آیات قرآن کریم و سخنان معصومان به ما اطلاع داده است.

www.kanoon.ir

۵۰- *(معصومه طبیعی، **یاری از نماز و روزه**، صفحهٔ ۱۳۲)*

موارد الف و ج صحیح نیستند. در مورد ادرار و مدفوع علاوه بر خون جهنده، حرام گوشتی مطرح است اما در مورد خون این مورد (حرام گوشتی) مطرح نیست و فقط جهنده بودن خون شرط است.

۵۱- *(مرتضی محسنی‌کبیر، **فضیلت آراستگی**، صفحهٔ ۱۴۳ و ۱۴۴)*

شیوهٔ رسول خدا (ص) و پیشوایان دیگر سبب شد که مسلمانان در اندک مدتی به آراسته‌ترین و پاکیزه‌ترین ملت‌ها تبدیل شوند و الگو و سرمشق ملت‌های دیگر قرار گیرند و پیامبر (ص) می‌فرماید: «خدای تعالی دوست دارد وقتی بنده‌اش به سوی دوستان خود می‌رود، آماده و آراسته باشد.»

دلیل نادرستی قسمت دوم گزینه‌های «۲ و ۳»: این سخن از امام صادق (ع) است.

۵۲- *(محمد رضایی‌بقا، **فضیلت آراستگی**، صفحهٔ ۱۴۴ و ۱۴۶)*

اندک افرادی وجود دارند که می‌خواهند با رفتارهای نادرستی وجود خود را برای دیگران اثبات کنند. این قبیل اعمال نشانهٔ ضعف روحی و ناتوانی فرد در اثبات خود از راه درست و سازنده است. (دقت کنید نیاز به مقبولیت (نیاز به تحسین شدن توسط دیگران)، یک نیاز طبیعی انسان است و نشان از ضعف روحی او ندارد.)

امام صادق (ع) می‌فرماید: «لباس نازک و بدن‌نما نپوشید؛ زیرا چنین لباسی نشانهٔ سستی و ضعف دینداری فرد است.»

۵۳- *(محمد آقاصالح، **فضیلت آراستگی**، صفحهٔ ۱۴۴ و ۱۴۵)*

به غیر از جوانان و نوجوانان، هر کس در جامعه تلاش می‌کند در هر جایگاهی که قرار دارد، برای خود مقبولیت کسب کند.

یکی از جلوه‌های عفاف، مربوط به آراستگی و مقبولیت است.

۵۴- *(محمد رضایی‌بقا، **فضیلت آراستگی**، صفحهٔ ۱۴۵)*

عفاف، حالتی در انسان است که به وسیلهٔ آن خود را در برابر تندروی‌ها (افراط) و کندروی‌ها (تفریط) کنترل می‌کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه‌روی پیش رود و از آن خارج نشود. یعنی در برآورده‌کردن هر یک از علایق و نیازهای درونی به‌گونه‌ای عمل نمی‌کند که یا به طور کامل غرق در آن شود (افراط) و از دیگر نیازها غافل شود یا به طور کل آن را کنار گذارد و به کوتاهی و تفریط دچار شود.

۵۵- *(حامد دورانی، **فضیلت آراستگی**، صفحهٔ ۱۴۵)*

تبرّج، زیاده‌روی در آراستگی است و قرآن، آن را امری جاهلانه می‌داند.

۵۶- *(مرتضی محسنی‌کبیر، **زیبایی پوشیدگی**، صفحهٔ ۱۵۴)*

مورد اذیت و آزار قرار نگرفتن علت و فلسفهٔ حفظ حجاب است که قرآن پس از عبارت «یدنین علیهنّ من جلابیبهنّ» آن را این‌طور می‌فرماید: «ذلک ادنی ان یُعرَفنَ فلا یؤذین» این برای آن‌که به [عفاف] شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند، بهتر است.»

۵۷- *(عباس سیرشبستری، **زیبایی پوشیدگی**، صفحهٔ ۱۵۵)*

قرآن کریم عفت حضرت مریم (س) را در معبدی که همگان، چه زن، چه مرد، به پرستش می‌آیند، می‌ستاید و تاریخ نیز خبر از حضور حضرت فاطمه (س) و سایر زنان مسلمان در جبهه‌های جنگ برای پرستاری و کمک به مجروحان می‌دهد. این موارد مربوط به پاسخ سؤال «آیا حجاب زنان موجب سلب آزادی و کاهش حضور آنان در جامعه می‌شود؟» می‌باشد.

۵۸- *(کتاب آبی، **زیبایی پوشیدگی**، صفحهٔ ۱۵۴)*

چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت‌ها و اقوام است. پوشیدن لباسی که مردان را نزد مردم انگشت‌نما کند یا وسیله‌ی جلب زنان نامحرم قرار گیرد، حرام است.

۵۹- *(وحیده کاغذی، **زیبایی پوشیدگی**، صفحهٔ ۱۵۳)*

پوشش مناسب از نشانه‌های عفاف است و دیدن چهره و دست‌های زنان تا مچ برای مردان نامحرم جایز است.

۶۰- *(وحیده کاغذی، **زیبایی پوشیدگی**، صفحهٔ ۱۵۳ و ۱۵۴)*

مطابق با قرآن کریم، زنان نیز مانند مردان وظیفه دارند که از نگاه به نامحرم خودداری کنند و دامان خود را از گناه حفظ نمایند.

مطابق با آیهٔ شریفهٔ «یا اَیُّها النَبیُّ قُل لِاَزواجِکَ ... وَ کانَ اللهُ غفوراً رَحیماً» این‌که خدا حدود پوشش را برای زنان بیان می‌دارد، نشان از غفران و رحمت او دارد.

توضیح نکات درسی:

قرآن کریم به‌طور کلی استفاده از زینت و زیورآلات را منع نکرده است بلکه استفاده از آن‌ها نباید به‌گونه‌ای باشد که توجه نامحرمان را به خود جلب کند.

زبان انگلیسی (۱)

۶۱- *(علی شکوهی)*

ترجمهٔ جمله: «وقتی من مادربزرگ را به هنگام صبح دیدم، او تنها بالای پله‌ها نشسته بود.»

نکتهٔ مهم درسی:

به عبارات **"in the morning"** و **"on the top of"** به ترتیب به معنای «هنگام صبح» و«در بالای» دقت کنید.

(گرامر، صفحه‌های ۱۱۰ و ۱۱۱ کتاب درسی، درس ۴)

۶۲- *(عبدالرشید شفیعی)*

ترجمهٔ جمله: «به نظر می‌رسد شما بدجور سرما خورده‌اید. شما باید (بهتر است) به ملاقات یک دکتر بروید.»

نکتهٔ مهم درسی:

از **"should"** برای توصیه یا پیشنهاد انجام یک امر معقول استفاده می‌شود.

(گرامر، صفحهٔ ۱۰۸ کتاب درسی، درس ۴)

۶۳- *(سپیده عرب)*

ترجمهٔ جمله: «زمانی که باید صبح زود بیدار شوید، بهتر است که تا دیروقت بیدار نمانید که تلویزیون تماشا کنید.»

نکتهٔ مهم درسی:

"in" حرف اضافهٔ مناسب برای **"the morning"** است. از فعل وجهی **"should"** برای ارائهٔ پیشنهاد استفاده می‌کنیم. با توجه به معنی جمله باید شکل منفی فعل وجهی را به‌کار ببریم.

(گرامر)

www.kanoon.ir

۶۴- *(فریبا توکلی)*

ترجمهٔ جمله: «مدیر در حال حاضر سرش بسیار شلوغ است. می‌توانید بعداً تماس بگیرید؟»

نکتهٔ مهم درسی:

در جملات سؤالی برای درخواست مؤدبانه می‌توان از **"can"** استفاده کرد.

(گرامر)

۶۵- *(ندا باران‌طلب)*

ترجمهٔ جمله: «ما انتخابی دیگر نداشتیم جز این‌که در خانهٔ میزبان‌مان برای تمام شب بمانیم.»

۱) دشت ۲) انتخاب ۳) جلب، جاذبه ۴) فرهنگ

(واژگان، صفحهٔ ۱۰۲ کتاب درسی، درس ۴)

۶۶- *(میرحسین زاهدی)*

ترجمهٔ جمله: «اکنون، اگر بخواهید به کشورهای (عضو) اتحادیهٔ اروپا سفر کنید، مجبور نیستید که یک گذرنامه داشته باشید.»

۱) کتابچه ۲) طبیعت ۳) گذرنامه ۴) زائر

(واژگان، صفحهٔ ۱۰۷ کتاب درسی، درس ۴)

۶۷- *(محمد سهرابی)*

ترجمهٔ جمله: «از او پرسیدم چه مدت طول می‌کشد تا به برج ایفل برسیم.»

۱) طول کشیدن ۲) درست کردن ۳) پیاده رفتن ۴) رفتن

(واژگان، صفحهٔ ۱۰۷ کتاب درسی، درس ۴)

۶۸- *(بهرام دستگیری)*

ترجمهٔ جمله: «به هنگام صحبت با یک بازدیدکنندهٔ بین‌المللی، بهترین (کار) از نظر او این بود که انگلیسی را کمی آهسته‌تر از حد معمول صحبت کند.»

۱) محلّی ۲) داخلی ۳) ملّی ۴) بین‌المللی

(واژگان، صفحهٔ ۱۰۳ کتاب درسی، درس ۴)

۶۹- *(کتاب جامع)*

ترجمه‌ی جمله: «شیر قوی‌ترین حیوان در جنگل است.»

۱) دشوار ۲) آزمایشی ۳) قدرتمند، قوی ۴) علمی

(واژگان، صفحه‌ی ۸۳ کتاب درسی، درس ۳)

۷۰- *(کتاب جامع)*

ترجمه‌ی جمله: «ما می‌خواهیم تعطیلات تابستانمان را در دماوند سپری کنیم.»

۱) تعطیلات ۲) اطلاعات ۳) مقصد ۴) پیشنهاد

(واژگان، صفحه‌ی ۱۱۰ کتاب درسی، درس ۴)

۷۱- *(کتاب جامع)*

ترجمه‌ی جمله: «آن معلم فوق‌العاده، درس را با صبوری تدریس کرد تا به دانش‌آموزان ضعیف‌تر کمک کند.»

۱) با عصبانیت ۲) صبورانه

۳) با سخاوت ۴) به‌صورت ملّی

(واژگان، صفحه‌ی ۱۱۵ کتاب درسی، درس ۴)

۷۲- *(سپیده عرب)*

۱) خانگی ۲) خارجی ۳) پرانرژی ۴) مهمان‌نواز

(کلوز تست)

۷۳- *(سپیده عرب)*

۱) جلویِ ۲) بالایِ ۳) بینِ ۴) زیرِ

(کلوز تست)

۷۴- *(سپیده عرب)*

۱) مراقب ۲) ابری ۳) ناآشنا ۴) مشهور

(کلوز تست)

۷۵- *(سپیده عرب)*

برای ارائهٔ پیشنهاد می‌توانیم از فعل وجهی **"should"** استفاده کنیم.

(کلوز تست)

۷۶- *(عمید معمری)*

ترجمهٔ جمله: «توماس ادیسون اولین مجوز ثبت اختراع را برای اختراع کدام مورد دریافت کرد؟»

«ضبط صوت الکتریکی»

(درک‌مطلب)

۷۷- *(عمید معمری)*

ترجمهٔ جمله: «کلمهٔ **" laboratory"** به معنای مکانی برای انجام آزمایش‌ها می‌باشد.»

(درک‌مطلب)

۷۸- *(عمید معمری)*

ترجمهٔ جمله: «ایدهٔ اصلی متن کدام است؟»

«توماس ادیسون شب و روز بر روی آزمایش‌هایش کار کرد.»

(درک‌مطلب)

۷۹- *(عمید معمری)*

ترجمهٔ جمله: «چرا ادیسون موفق شد اولین فروشگاه خودش را در نیوارک نیوجرسی بسازد؟»

«هنگامی که یک اختراع را فروخت پولدار شد.»

(درک‌مطلب)

۸۰- *(عمید معمری)*

ترجمهٔ جمله: «از متن می‌توانیم بفهمیم که ادیسون در نیمهٔ اول قرن نوزدهم به دنیا آمد.»

(درک‌مطلب)

www.kanoon.ir

ریاضی و آمار (۱)

۸۱- *(حمید زرین‌کفش، **معیارهای پراکندگی**، صفحهٔ ۹۴ تا ۹۸)*

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم. چون تعداد داده‌ها ۱۲ تا و زوج است، پس میانه یا چارک دوم برابر میانگین دو دادهٔ وسط یعنی داده‌های ششم و هفتم است و چارک اول میانگین داده های سوم و چهارم و چارک سوم میانگین داده‌های نهم و دهم است.

$$۹,۱۰,\ \underbrace{۱۰,۱۲}_{Q_۱=\frac{۱۰+۱۲}{۲}=۱۱},\ ۱۵,\ \underbrace{۱۵,۱۶}_{Q_۲=\frac{۱۵+۱۶}{۲}=۱۵/۵},\ ۱۷,\ \underbrace{۱۸,۲۰}_{Q_۳=\frac{۱۸+۲۰}{۲}=۱۹},\ ۲۱,۲۲$$

۸۲- *(فرداد روشنی، **معیارهای پراکندگی**، صفحهٔ ۹۴ تا ۹۸)*

به بررسی تک‌تک گزینه‌ها می‌پردازیم:

گزینهٔ «۱»: اگر داده‌ها را دو برابر کنیم، دامنهٔ میان چارکی نیز دو برابر می‌شود.

گزینهٔ «۲»: اگر به همهٔ داده‌ها مقدار ثابتی اضافه کنیم، چارک اول و چارک سوم نیز به مقدار ثابت افزایش می‌یابند ولی اختلاف آنها که همان دامنهٔ میان چارکی است تغییر نمی‌کند.

گزینهٔ «۳»: میانه یا همان چارک دوم اگر تعداد داده‌ها فرد باشد پس از مرتب کردن داده‌ها برابر دادهٔ وسط است و اگر تعداد داده‌ها زوج باشد میانگین دو دادهٔ وسطی است.

گزینهٔ «۴»: دامنه‌های میان چارکی از آماره‌هایی هستند که تحت عنوان آمار توصیفی شناخته می‌شود.

۸۳- *(امیر زراندوز، **معیارهای پراکندگی**، صفحهٔ ۹۴ تا ۹۸)*

داده‌ها به صورت زیر مرتب شده‌اند تعداد داده‌ها فرد است، پس میانه برابر دادهٔ وسط یعنی ۱۷ است.

$$۱۳,۱۳,۱۴,۱۶,۱۶,\underset{\downarrow}{۱۷},۱۸,۱۸,۱۸,۱۹,۲۰$$
$$Q_۱=۱۴ \quad Q_۲=۱۷ \quad Q_۳=۱۸$$

حال اگر داده‌های کوچکتر از میانه را ۳ واحد افزایش دهیم، داریم:

$$۱۳+۳,۱۳+۳,۱۴+۳,۱۶+۳,۱۶+۳,۱۷,۱۸,۱۸,۱۸,۱۹,۲۰$$
$$۱۶,۱۶,۱۷,۱۹,۱۹,۱۷,۱۸,۱۸,۱۸,۱۹,۲۰$$

حال داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$۱۶,۱۶,۱۷,\underset{\downarrow}{۱۷},۱۸,۱۸,۱۸,۱۹,۱۹,۱۹,۲۰$$
$$Q_۱=۱۷ \quad Q_۲=۱۸ \quad Q_۳=۱۹$$

پس چارک اول ۳ واحد افزایش و چارک سوم یک واحد افزایش یافته است.

۸۴- *(امیر زراندوز، **نمودارهای یک متغیره**، صفحهٔ ۱۰۰ تا ۱۰۴)*

ابتدا تعداد کل داده‌ها را می‌یابیم، سپس درصد فراوانی هر داده را می‌یابیم:

$$x \text{ تعداد دادهٔ } = ۳۰ \qquad y \text{ تعداد دادهٔ } = ۶۰ \qquad z \text{ تعداد دادهٔ } = ۱۱۰$$

$$\text{تعداد کل داده‌ها} = ۳۰+۶۰+۱۱۰ = ۲۰۰$$

$$x \text{ درصد فراوانی } = \frac{۳۰}{۲۰۰}\times ۱۰۰ = ۱۵٪$$

$$y \text{ درصد فراوانی } = \frac{۶۰}{۲۰۰}\times ۱۰۰ = ۳۰٪$$

$$z \text{ درصد فراوانی } = \frac{۱۱۰}{۲۰۰}\times ۱۰۰ = ۵۵٪$$

که با توجه به گزینه‌ها، نمودار میله‌ای مربوط به گزینهٔ «۲» پاسخ صحیح است.

۸۵-

*(امیر محمودیان، **معیارهای پراکندگی و نمودارهای یک متغیره**، صفحه‌های ۹۴ تا ۹۸ و ۱۰۶)*

ابتدا داده‌ها را مرتب می‌نویسیم، چون تعداد داده‌ها فرد است، میانه دادهٔ وسطی است، در این حالت داریم:

$$۲۰,۲۰,\ \underbrace{۲۱,۲۲}_{Q_۱=\frac{۲۱+۲۲}{۲}=۲۱/۵},\ ۲۲,۲۳,\ \underline{۲۳}\ (Q_۲=۲۳),\ ۲۴,۲۴,\ \underbrace{۲۵,۲۶}_{Q_۳=\frac{۲۵+۲۶}{۲}=۲۵/۵},\ ۲۶,۲۷$$

حال اگر داده‌های بزرگتر از چارک سوم را حذف کنیم، داده‌های ۲۷,۲۶,۲۵ حذف می‌شوند:

$$۲۰,۲۰,\ \underline{۲۱}\ (Q'_۱=۲۱),\ ۲۲,\ \underbrace{۲۲,۲۳}_{Q'_۲=\frac{۲۲+۲۳}{۲}=۲۲/۵},\ ۲۳,\ \underline{۲۴}\ (Q'_۳=۲۴),\ ۲۴,۲۵$$

$$\text{دامنهٔ میان چارکی} = ۲۴-۲۱ = ۳$$

۸۶- *(امیر زراندوز، **نمودارهای یک متغیره**، صفحهٔ ۱۰۰ تا ۱۰۴)*

با توجه به زاویهٔ هر یک از محصولات، در نمودار دایره‌ای داده شده، درصد فراوانی هر یک از محصولات از تقسیم زاویهٔ مرکزی آن بر عدد ۳۶۰° و ضرب در عدد ۱۰۰ بدست می‌آید:

$$A \text{ درصد فراوانی } = \frac{۴۵^\circ}{۳۶۰^\circ}\times ۱۰۰ = \frac{۱}{۸}\times ۱۰۰ = ۱۲/۵٪$$

$$B \text{ درصد فراوانی } = \frac{۳۰^\circ}{۳۶۰^\circ}\times ۱۰۰ = \frac{۱}{۱۲}\times ۱۰۰ = \frac{۲۵}{۳} \simeq ۸/۴٪$$

$$C \text{ درصد فراوانی } = \frac{۴۵^\circ}{۳۶۰^\circ}\times ۱۰۰ = \frac{۱}{۸}\times ۱۰۰ = ۱۲/۵٪$$

$$D \text{ درصد فراوانی } = \frac{۲۴۰^\circ}{۳۶۰^\circ}\times ۱۰۰ = \frac{۲}{۳}\times ۱۰۰ \simeq ۶۶/۶٪$$

که با توجه به گزینه‌ها نمودار میله‌ای گزینهٔ «۳» مربوط به آن است.

www.kanoon.ir

۸۷- *(سهیل حسن‌خان‌پور، **نمودارهای یک متغیره**، صفحهٔ ۱۰۰ تا ۱۰۴)*

با توجه به نمودار دایره‌ای که زاویهٔ مربوط به گروه خونی A ، ۶۰° است، داریم:

$$\alpha_A = \frac{f_A}{n}\times ۳۶۰^\circ \xrightarrow[f_A=۳۰]{\alpha_A=۶۰^\circ} ۶۰^\circ = \frac{۳۰}{n}\times ۳۶۰^\circ$$

$$\Rightarrow n = \frac{۳۰\times ۳۶۰^\circ}{۶۰^\circ} = ۱۸۰$$

حال زاویهٔ مربوط به گروه خونی AB برابر است با:

$$\alpha_{AB}+\alpha_A+\alpha_B+\alpha_O = ۳۶۰^\circ \Rightarrow \alpha_{AB}+۶۰^\circ+۱۲۰^\circ+۳۰^\circ = ۳۶۰^\circ$$

$$\Rightarrow \alpha_{AB} = ۱۵۰^\circ$$

$$\alpha_{AB} = \frac{f_{AB}}{n}\times ۳۶۰^\circ \xrightarrow[n=۱۸۰]{\alpha_{AB}=۱۵۰^\circ} ۱۵۰^\circ = \frac{f_{AB}}{۱۸۰}\times ۳۶۰^\circ$$

$$\Rightarrow f_{AB} = ۷۵$$

۸۸- *(امیر محمودیان، **نمودارهای یک متغیره**، صفحهٔ ۱۰۶ تا ۱۰۹)*

با توجه به این‌که در صورت سؤال بیان شده «داده‌های مرتب شده»:

x کوچک‌ترین داده و t بزرگ‌ترین داده است. بنابراین بر طبق اصول رسم نمودار جعبه‌ای نیز داریم:

$x = ۱۰$ و $t = ۳۰$

میانه $= z = ۱۹$

چارک اول $= y = ۱۳$

$$\Rightarrow x+y+z+t = ۱۰+۱۳+۱۹+۳۰ = ۷۲$$

۸۹- *(امیر محمودیان، **نمودارهای یک متغیره**، صفحهٔ ۱۰۶ تا ۱۰۹)*

داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$\underset{\downarrow\, Q_۱}{۱۲,۱۵,۱۶,۱۶,۱۶,۱۷,}\ \overbrace{۲۱\ ,\ ۲۵}^{Q_۲\ \frac{۲۵+۲۱}{۲}=۲۳}\ \underset{\downarrow\, Q_۳}{,۳۰,۳۵,۴۱,۴۱,۴۸,۵۰}$$

میانگین داده‌های داخل جعبه:

$$\bar{x} = \frac{۱۶+۱۷+۲۱+۲۵+۳۰+۳۵}{۶} = ۲۴$$

میانهٔ داده‌های قبل از چارک اول یعنی داده‌های ۱۲,۱۵,۱۶ برابر ۱۵ است. پس:

$$۲۴-۱۵ = ۹$$

۹۰- *(امیر زراندوز، **نمودارهای یک متغیره**، صفحهٔ ۱۰۶ تا ۱۰۹)*

$$۱,۱,\ \underbrace{۲,۳}_{Q_۱=۲/۵}\ ,۴,۵,\ \underbrace{۶}_{Q_۲}\ ,۶,۷,\ \underbrace{۸,۹}_{Q_۳=۸/۵}\ ,۱۰,۱۰$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \text{داده‌های سبیل سمت راست}: ۹,۱۰,۱۰ \Rightarrow \bar{x} = \frac{۹+۱۰+۱۰}{۳} = \frac{۲۹}{۳} \\ \text{داده‌های سبیل سمت چپ}: ۱,۱,۲ \Rightarrow \text{مد} = ۱ \end{cases}$$

اختلاف میانگین و مد خواسته شده $= \frac{۲۹}{۳} - ۱ = \frac{۲۶}{۳}$

اقتصاد

۹۱- *(سارا شریفی، **اقتصاد ایران**، صفحهٔ ۱۲۴ تا ۱۲۷)*

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: در نیمهٔ اول حکومت صفویه، علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت.

گزینهٔ «۲»: در دورهٔ قاجار، معدود حرکت‌های مذهبی و ملی مثل تأسیس دارالفنون و برقراری نظم مالی و اداری توسط امیرکبیر، تأسیس شرکت اسلامیه و تحریم کالاهای خارجی توسط علمای اصفهان، تحریم تنباکو و لغو قرارداد رژی توسط مرحوم میرزای شیرازی، توصیه‌های علما به شاهان قاجار برای توجه به صنایع و پیشرفت‌های علمی جدید و بیانیه‌های حمایت از تولید ملی، متأسفانه در اقتصاد ایران اثربخش نبود.

گزینهٔ «۳»: ویژگی عمدهٔ این دوره، جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود؛ ضمن اینکه اقتصاد ایران به جای تکیه بر پایه‌های بومی و درون‌زای داخلی و ملی خود به بیرون از مرزها و قدرت‌های بزرگ متکی شد. با این حال، حتی ایجاد زمینه‌های قانونی (مثل قانون تجارت، قانون تعاونی‌ها و ...) و زیرساخت‌های مواصلاتی (مانند خط آهن، پل، راه) امنیت نسبی، گسترش مدارس و دانشگاه‌ها و بهبود بهداشت هم نتوانست اقتصاد ایران را از ضعف ساختاری و هویتی برهاند.

۹۲- *(سارا شریفی، **اقتصاد ایران**، صفحهٔ ۱۲۴ تا ۱۲۸)*

به‌ترتیب هر یک از عبارات ذکر شده در صورت سؤال به دوره‌های تاریخی اقتصاد ایران در سال‌های قبل از ۱۳۰۰ هـ. ش ، اقتصاد ایران از ۱۳۰۰ تا ۱۳۵۷، اقتصاد ایران در سال‌های قبل از ۱۳۰۰ هـ. ش، اقتصاد ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و اقتصاد ایران از ۱۳۰۰ تا ۱۳۵۷ اشاره دارد.

۹۳- *(مهدی کاردان، **اقتصاد ایران**، صفحهٔ ۱۳۱ و ۱۳۲)*

الف) پنج اصل ۵۱ تا ۵۵ قانون اساسی به مباحث مالی دولت شامل دریافت‌ها و درآمدهای دولت، بحث بودجه و نهادهای تصویب کننده و ناظر بر حسن اجرای آن تأکید دارد.

ب) در اصل ۴۹ قانون اساسی در زمینه مبارزه با ثروت اندوزی از روش‌های غیرقانونی و نامشروع و بازگرداندن ثروت‌های ناشی از این‌گونه اعمال بحث شده است.

ج) این موضوع که انفال و ثروت‌های عمومی از قبیل زمین‌های موات، جنگل، کوه و ... در اختیار حکومت اسلامی است در اصل ۴۵ قانون اساسی مطرح شده است.

۹۴- *(کامران‌الله مرادی، **اقتصاد ایران**، صفحهٔ ۱۳۰)*

اصل ۴۴ قانون اساسی حول موضوع محدوده فعالیت بخش‌های اقتصادی است طبق این اصل کشتیرانی، بانکداری، هواپیمایی و ... دولتی محسوب می‌شوند و مالکیت آن‌ها به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت خواهد بود.

www.kanoon.ir

۹۵- *(کیمیا فارمیان، **اقتصاد ایران**، صفحهٔ ۱۳۲ و ۱۳۳)*

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: این موضوع مربوط به حکومت پهلوی است.

گزینهٔ «۲»: در سال‌های اوّل بعد از پیروزی انقلاب، نقش دولت در اقتصاد افزایش یافت.

گزینهٔ «۳»: با آغاز جنگ تحمیلی علیه ایران وضعیتی پدید آمد که دولت به ناچار و ناخواسته در عرصهٔ اقتصاد کشور حضور یافت و گستره فعالیت خود را افزایش داد.

۹۶- *(علیرضا رضایی، **اقتصاد ایران**، صفحهٔ ۱۲۷ و ۱۲۸)*

از برنامه‌های حکومت پهلوی اجرای طرحی موسوم به انقلاب سفید بود که آخرین لطمه را بر بدنه کشاورزی و اقتصاد روستایی ایران زد.

۹۷- *(هژبر رحیمی، **اقتصاد ایران**، صفحهٔ ۱۳۱ و ۱۳۲)*

اصل «چهل و ششم» قانون اساسی بیان می‌کند: «هر کسی مالک حاصل کسب و کار مشروع خویش است و هیچ کس نمی‌تواند به‌عنوان مالکیت، نسبت به کسب و کار خود امکان کسب و کار را از دیگری سلب کند.» اصل «چهل و هفتم» بیان می‌دارد: «مالکیت شخصی که از راه مشروع باشد محترم است، ضوابط آن را قانون معین می‌کند.» مطابق اصل «چهل و هشتم»: «در بهره‌برداری از منابع طبیعی و استفاده از درآمدهای ملی در سطح استان‌ها و توزیع فعالیت‌های اقتصادی میان استان‌ها و مناطق مختلف کشور باید تبعیض در کار نباشد به‌طوری که هر منطقه فراخور نیازها و استعداد رشد خود، سرمایه و امکانات لازم را در دسترس داشته باشد.» و در اصل «پنجاهم» «فعالیت‌های اقتصادی و غیر آن، که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیرقابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع است.»

۹۸- *(کامران الله‌مرادی، **اقتصاد ایران**، صفحهٔ ۱۳۲ و ۱۳۳)*

الف) صحیح است.

ب) صحیح است.

ج) صحیح است.

د) نادرست است، دولتی شدن بیش از حد اقتصاد ایران در پایان حکومت پهلوی و با افزایش درآمدهای نفتی شکل گرفت.

۹۹-

*(سؤال ۹۵۷ کتاب جامع، **اقتصاد ایران**، صفحه‌های ۱۲۹، ۱۳۰ و ۱۳۲ کتاب درسی)*

درخصوص محدوده فعالیت بخش‌های اقتصادی در اصل ۴۴ قانون اساسی بحث شده است.

۱۰۰- *(سؤال ۹۶۴ کتاب جامع، **اقتصاد ایران**، صفحهٔ ۱۲۸ و ۱۲۹ کتاب درسی)*

الف) صحیح است.

ب) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۵۸ تدوین شده است.

ج) صحیح است.

د) صحیح است.

هـ) مباحث مرتبط با اقتصاد در قانون اساسی تنها به اصول چهل و سوم تا پنجاه و پنجم محدود نمی‌شود و اصول دیگری هم به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با مسائل و امور اقتصادی مرتبط است.

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۰۱- *(سپهر حسن‌خان‌پور، **قافیه**، صفحهٔ ۹۱)*

«در» و «بر» قافیه‌های اصلی و «سر» و «جگر» قافیه‌های دوم هستند.

۱۰۲- *(سپهر حسن‌خان‌پور، **قافیه**، صفحهٔ ۹۲)*

قافیه در سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «بود» و «گشود»

گزینهٔ «۲»: «خدامانند» و «لبخند»

گزینهٔ «۳»: «فراز» و «باز»

۱۰۳- *(رعنا اسدی، **قافیه**، صفحهٔ ۸۹)*

«باد» در مصراع اول به معنی «هوا» و در مصراع دوم به معنای «باشد» است؛ بنابراین ردیف نیست.

توضیح نکات درسی:

ردیف: کلمه یا کلماتی است که بعد از واژهٔ قافیه عیناً (از نظر لفظ و معنی) تکرار می‌شود.

۱۰۴- *(رعنا اسدی، **قافیه**، صفحهٔ ۹۰)*

قافیه در گزینهٔ «۳»، (رعنا ــ ما) براساس قاعده‌ی «۱» است.

توضیح نکات درسی:

در قاعده‌ی «۱» هر یک از مصوت‌های «ا ــ و» به تنهایی اساس قافیه قرار می‌گیرند و در قاعده‌ی «۲» یک مصوت با یک یا دو صامت پس از خود قافیه می‌سازد.

۱۰۵- *(هژبر رحیمی، **قافیه**، صفحهٔ ۹۰)*

«حکایتی و روایتی» واژه‌های قافیه هستند و حروف مشترک قافیه «ـَـــ ت + ی» با مصوّت کوتاه شروع شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: باری ــ خاری: واژه‌های قافیه / حروف مشترک «ار + ی»

گزینهٔ «۲»: یاری ــ گل‌عذاری: واژه‌های قافیه / حروف مشترک «ار + ی»

گزینهٔ «۳»: سرزمینی ــ ره‌نشینی: واژه‌های قافیه / حروف مشترک «ین + ی»

www.kanoon.ir

۱۰۶- *(میثم حسین‌خانی،* **قافیه**، *صفحهٔ ۹۰ و ۹۱)*

در مورد «الف» قافیه، طبق قاعده‌ی «۲» است و در مورد «د»، شعر نو اسیر محدودیت‌های قافیه نیست.

۱۰۷- *(محسن اصغری،* **قافیه**، *صفحهٔ ۹۰)*

کلمات قافیه: خطا و جا (این‌جا) / است: ردیف

حرف قافیه: مصوت «ا» به تنهایی (قاعده‌ی «۱»)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: کلمات قافیه: جام و کام / حروف قافیه: ام (مصوت + صامت): قاعده‌ی (۲)

گزینهٔ «۳»: کلمات قافیه: مست و باده‌پرست / حروف قافیه: ـَست (مصوت + صامت + صامت): قاعده‌ی (۲)

گزینهٔ «۴»: کلمات قافیه: رخشان و زنخدان / حروف قافیه: ان (مصوت + صامت): قاعده‌ی (۲)

۱۰۸- *(سیدمحمد مدنی دینانی،* **قافیه**، *صفحهٔ ۹۰)*

قافیهٔ بیت این گزینه مطابق قاعدهٔ «۲» و سایر ابیات مطابق قاعدهٔ «۱» است.

۱۰۹- *(هژبر رحیمی،* **قافیه**، *صفحهٔ ۹۲)*

کلمات «خویش، مرگ‌اندیش» و «مرده، افسرده» دو به دو با هم قافیه دارند.

۱۱۰- *(اعظم نوری‌نیا،* **قافیه**، *صفحهٔ ۹۱)*

واژه‌های قافیه: دلی، مشکلی / حروف قافیه: ـِلی / حرف الحاقی: ی

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

۱۱۱- *(حبیبه مهبی،* **دین و اعتقادات**، *صفحهٔ ۱۳۴)*

از مهم‌ترین و مفصل‌ترین کتاب‌های اعتقادی عصر ساسانیان، دینکرد نام داشت که دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است.

۱۱۲- *(ساناز برکت،* **ترکیبی**، *صفحه‌های ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۴، ۱۳۵ و ۱۳۸)*

تشریح موارد نادرست:

الف) مانی سرانجام در زمان بهرام یکم، به زندان افتاد و اندکی بعد اعدام شد.

ب) در اواسط دورهٔ اشکانیان، دین زرتشتی نفوذ و گسترش چشمگیری یافت.

ت) تندیس بودا در بامیان در شمال افغانستان کنونی توسط طالبان تخریب شد.

۱۱۳- *(آزاده میرزائی،* **اقتصاد و معیشت**، *صفحهٔ ۱۲۶ و ۱۲۷)*

امپراتوری روم، نخست در دورهٔ اشکانی و سپس در عهد ساسانی، تلاش کرد که به طور مستقیم با هند و چین ارتباط تجاری برقرار نماید. وضعیت اقتصاد و معیشت ایران در دوران باستان همواره تحت تأثیر عوامل سیاسی، مدیریتی و اقلیمی قرار داشت.

۱۱۴- *(علیرضا عوض‌آبادیان،* **اقتصاد و معیشت**، *صفحهٔ ۱۲۰ تا ۱۲۴)*

الف) در دورهٔ هخامنشیان شبکهٔ وسیعی از جاده‌ها ساخته شد که مراکز اصلی حکومت را به یکدیگر و همچنین به کشورهای همسایه وصل می‌کرد.

ب) داریوش بزرگ، پادشاه هخامنشی در جریان لشکرکشی به هندوستان، وقتی که به رود سند رسید، یکی از اهالی آسیای صغیر به نام اِسکیلاکس را مأمور کشف مسیرهای آبی کرد.

پ) در دوران فرمانروایی اشکانیان و ساسانیان، راه‌ها و وسایل ارتباطی، از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار بودند.

ت) تا زمان داریوش بزرگ در بیشتر نواحی تحت فرمان حکومت هخامنشی، سکه (پول) رواج چندانی نداشت و مبادلهٔ کالا به صورت پایاپای انجام می‌گرفت.

ث) در دوران اشکانیان و به‌ویژه ساسانیان کاربرد پول به‌خصوص در شهرها گسترش یافت و سکه‌های نقره‌ای و مسی در مبادلات تجاری در منطقهٔ وسیعی به جریان افتاد.

۱۱۵- *(مهری کاردان،* **دین و اعتقادات**، *صفحهٔ ۱۲۹ و ۱۳۵)*

الف) یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش‌یکم اقدام به گردآوری اوستا نمود.

ب) مانی عقاید خود را در کتابی با عنوان شاپورگان نوشت و به شاپور هدیه کرد.

۱۱۶- *(حبیبه مهبی،* **دین و اعتقادات**، *صفحه‌های ۱۳۰، ۱۳۱ و ۱۳۳)*

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: پژوهشگران برجستهٔ ایرانی و غیر ایرانی در خصوص پیروی هخامنشیان از دین زرتشتی، اختلاف نظر دارند. عده‌ای از آنان بر پایهٔ برخی از مندرجات سنگ‌نوشته‌ها و دیگر شواهد تاریخی، استدلال می‌کنند که هخامنشیان زرتشتی بوده‌اند و گروهی دیگر این نظر را قبول ندارند و می‌گویند، شاهان هخامنشی به باورهای کهن ایرانی اعتقاد داشته‌اند.

گزینهٔ «۲»: در دوران سلوکیان و اشکانیان، علاوه بر اهوره‌مزدا، خدایان کهن ایرانی همچون مهر و آناهیتا ستایش می‌شدند.

گزینهٔ «۴»: از دین و اعتقادات ساسانیان، اخبار و آگاهی‌های بیشتری در دسترس است. حکومت ساسانی، دین زرتشتی را دین رسمی ایران اعلام کرد. دین و سیاست در این دوره به هم گره خوردند. از یک‌سو، پادشاهان ساسانی به پشتیبانی کامل از دین رسمی پرداختند و از سوی دیگر روحانیون زرتشتی، قدرت و حاکمیت پادشاهان ساسانی را تأیید کردند.

www.kanoon.ir

۱۱۷- *(حبیبه مهبی، **اقتصاد و معیشت**، صفحهٔ ۱۲۶)*

ساسانیان به مراتب بیشتر از حکومت‌های پیشین بر کار تجارت نظارت می‌نمودند.

علت نادرستی قسمت اول گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: در دوران حکومت سلوکیان، تجارت رونق گذشته را نداشت، از حجم مبادلهٔ کالاهای ارزان قیمت کاسته شد و در عوض اشیای تجملی، جای آن‌ها را گرفت.

گزینهٔ «۳»: ایران در دوران سلوکیان، به‌عنوان واسطهٔ تجاری بزرگ، میان چین و هند از یک‌سو، و اروپا از سوی دیگر عمل می‌کرد.

گزینهٔ «۴»: در دوران ساسانیان، قوانین و مقررات مربوط به خرید و فروش اجرا می‌شد.

۱۱۸- *(علیرضا عوض‌آبادیان، **اقتصاد و معیشت**، صفحهٔ ۱۱۸ و ۱۲۰)*

تشریح عبارت‌های نادرست:

ج) در دورهٔ ساسانیان، سدها و آب‌بندهای متعددی بر رودها به‌خصوص رودهای دجله، فرات و کارون، بسته و آبراهه‌های (نهرهای) متعددی با هدف آبیاری زمین‌های کشاورزی ایجاد شد.

د) در دورهٔ هخامنشی فنون و مهارت‌های جاده‌سازی پیشرفت کرد؛ جاده‌ها در آن زمان به‌گونه‌ای ساخته می‌شدند که ارابه‌ها به آسانی بتوانند در آن‌ها حرکت کنند.

۱۱۹- *(آزاده میرزائی، **اقتصاد و معیشت**، صفحهٔ ۱۲۴ و ۱۲۵)*

قالی پازیرک منسوب به دورهٔ هخامنشی است. در عهد هخامنشیان تجارت مانند گذشته، محدود و منحصر به اشیای گران‌قیمت و تجملی نبود، بلکه شامل انواع مختلفی از مواد اولیه مانند فلزات و چوب، محصولات کشاورزی و دامی و تولیدات صنعتی می‌شد.

۱۲۰- *(حبیبه مهبی، **دین و اعتقادات**، صفحهٔ ۱۲۸ تا ۱۳۰)*

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) اقوام آریایی مهاجر به ایران همچون آریایی‌های هند، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و آن‌ها را یَغ (خدا / خدایگان)، اَهوره (سرور) و اَمرتا (بی‌مرگ) می‌خواندند.

ب) اخبار پراکنده‌ای که دربارهٔ زندگانی و سرنوشت زرتشت در کتاب اوستا و دیگر متون زرتشتیان آمده است، اغلب جنبهٔ افسانه‌ای دارد تا تاریخی.

پ) مطابق تعالیم زرتشتی، گروهی از موجودات الهی که امشاسپندان یا جاودانان مقدس خوانده می‌شوند اَهوره‌مزدا را در امر آفرینش و ادارهٔ امور جهان یاری می‌کنند.

ج) چندین قرن بعد از سوخته شدن اوستا، یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم اقدام به گردآوری اوستا نمود. تا آنکه در قرن ۴ م . و در زمان شاپور دوم ساسانی به خط و زبان اوستایی نگارش یافت.

جغرافیای ایران

۱۲۱- *(مهری کاردان، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحهٔ ۷۶ و ۷۷)*

بزرگ‌ترین شهرهای ایران در گذشته، در مسیر راه‌های کاروان‌رو و بازرگانی داخلی یا خارجی شکل گرفته است.

افزایش جمعیت در سکونتگاه‌های روستایی، زمینه‌ساز ایجاد شهرهای اولیه شد.

۱۲۲- *(مهری کاردان، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحه‌های ۷۹، ۸۲ و ۸۴)*

الف) در ایران به شهرهایی که بیش از یک میلیون نفر جمعیت داشته باشد، کلان شهر می‌گویند.

ب) نقش هر سکونتگاه براساس وضع جغرافیایی آن، اعم از انسانی یا طبیعی تعیین می‌شود.

پ) بهره‌مندی روستاها از خدمات، کمتر و محدودتر است.

۱۲۳- *(مهری کاردان، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحهٔ ۷۶ و ۸۵)*

بیشترین درصد شهرهای کشورمان در ارتفاع ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ متری (۵۳٪) قرار دارند.

با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر از جمله آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان‌های کوچک‌تر یا روستاها آغاز شده است. این پدیده را «شهرگریزی یا مهاجرت معکوس» می‌گویند.

۱۲۴- *(آذر نوری پروپهردی، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحهٔ ۷۸)*

شهر باستانی بیشاپور، در شمال غربی کازرون قرار دارد و در زمان ساسانیان از اهمیت ارتباطی مهمی در ایران برخوردار بود. این شهر تا قرن هفتم هجری، آباد و مسکونی بود. ولی به علت جنگ و بیماری از بین رفته است.

۱۲۵- *(حبیبه مهبی، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحهٔ ۸۰ و ۸۱)*

سکونتگاه‌های شهری هم شکل‌های گوناگون دارند. شهرها با توجه به چگونگی پیدایش و کارکردهای مختلف خود، شکل‌های متفاوت دارند.

روستاهای متمرکز تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود هستند.

۱۲۶- *(آذر نوری پروپهردی، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحهٔ ۷۶ و ۷۷)*

شهر ری در مسیر جادهٔ ابریشم بوده است و ارتفاعات بالاتر از ۲۰۰۰ متر کمترین درصد پراکندگی شهرها را در ایران دارند.

۱۲۷- *(الهام میرزائی، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحهٔ ۸۴)*

امروزه اغلب سکونتگاه‌ها چند نقش دارند و این نقش‌ها را با هم ایفا می‌کنند. مثل تهران که نقش سیاسی، اداری، مذهبی، صنعتی، دانشگاهی و ... را دارا است.

www.kanoon.ir

۱۲۸- *(هژبر رحیمی، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحه‌ی ۸۲ و ۸۳)*

الف) رشد سریع جمعیت از یک‌سو، بر تعداد جمعیت شهرها افزوده و از سوی دیگر با تبدیل نقاط روستایی به شهر، تعداد نقاط شهری را افزایش داده است.

ب) کلان شهرهای ایران از سال ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۵ عبارتند از: ۱- تهران ۲- مشهد ۳- اصفهان ۴- کرج ۵- تبریز ۶- شیراز ۷- اهواز ۸- قم

۱۲۹- *(الهام میرزائی، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحه‌ی ۷۶ و ۷۹)*

الف) قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته شده است، سکونتگاه عشایری است.

ب) آب در هر مکان

پ) غربی

۱۳۰- *(معصومه حسینی‌صفا، **سکونتگاه‌های ایران**، صفحهٔ ۷۹)*

الف) شهر

ب) روستا

ج) عشایر

د) روستا

هـ) شهر

جامعه‌شناسی (۱)

۱۳۱- *(سیرمحمد مدنی دینانی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحهٔ ۱۲۲)*

نظام سیاسی لیبرال دموکراسی با فرهنگ غرب، به‌دلیل رویکرد دنیوی به عالم هستی سازگار می‌باشد.

۱۳۲- *(سیرمحمد مدنی دینانی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحهٔ ۱۲۳)*

وظایف الهی برای تقرب به خداوند، از وظایف فردی است نه وظایف انسانی ما در نظام اجتماعی.

۱۳۳- *(سیرمحمد مدنی دینانی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحهٔ ۱۲۱)*

از نظر فارابی، حقیقت با ارادهٔ الهی تعیین می‌شود و با کمک عقل و وحی شناخته می‌شود.

۱۳۴- *(سیرمحمد مدنی دینانی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحهٔ ۱۲۱)*

پاسخ به‌ترتیب، جمهوری (پولیتی)، تیرانی (استبدادی) و آریستوکراسی می‌باشد.

۱۳۵- *(سیرمحمد مدنی دینانی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحهٔ ۱۲۱ و ۱۲۲)*

از نظر فارابی حکومت مونارشی در دیدگاه ارسطو، همان جامعهٔ سرفرازی است.

۱۳۶- *(آزاده میرزائی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحه‌های ۱۱۶، ۱۱۸، ۱۱۹ و ۱۲۰)*

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) نظام سیاسی نمی‌تواند مستقل از نظام‌های دیگر مانند نظام‌های فرهنگی، اقتصادی و ... باشد.

پ) قدرت اجتماعی بدون پذیرش و توافق دیگران پدید نمی‌آید.

۱۳۷- *(آزاده میرزائی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحهٔ ۱۱۸)*

قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد، اقتدار نامیده می‌شود.

۱۳۸- *(آزاده میرزائی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحهٔ ۱۱۷)*

کسانی که در زندگی توان تأثیرگذاری بیش‌تری بر ارادهٔ دیگران دارند، از قدرت اجتماعی بیش‌تری برخوردارند و قدرت انسان محدود است.

۱۳۹- *(آزاده میرزائی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحهٔ ۱۱۹ و ۱۲۰)*

الف) سیاست

ب) دارای مشروعیت دروغین

پ) نظام فرهنگی

۱۴۰- *(آزاده میرزائی، **هویت ایرانی (۳)**، صفحهٔ ۱۱۹)*

مشروعیت قدرت به این معناست که قدرت براساس یک نظام عقیدتی و ارزشی خاص اعمال شود. مدار مقبولیت خواست و ارادهٔ کسانی است که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود.

منطق

۱۴۱- *(معصومه حسینی‌صفا، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحهٔ ۸۶)*

تشریح سایر موارد:

گزینهٔ «۱»: مقدم ـ تالی / تالی ـ مقدم

گزینهٔ «۲»: مقدم ـ تالی / مقدم ـ تالی

گزینهٔ «۳»: مقدم ـ تالی / مقدم ـ تالی

۱۴۲- *(معصومه حسینی‌صفا، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحهٔ ۸۷)*

در قضیهٔ اول یک فرد نمی‌تواند هم متولد آبان باشد هم متولد آذر، اما می‌تواند متولد ماهی جز این دو باشد. ← «منفصل مانعةالجمع»

در قضیهٔ دوم پاداش انسان هم می‌تواند در آخرت داد شود و هم در دنیا، اما نمی‌تواند در هیچ کدام داده نشود. ← «منفصل مانعةالرفع»

در قضیه سوم یک فرد نمی‌تواند هم متولد تهران باشد هم اصفهان اما می‌تواند متولد یک شهر دیگر غیر از این دو باشد. ← «منفصل مانعةالجمع»

www.kanoon.ir

۱۴۳- *(کوثر دستورانی، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحهٔ ۹۲ و ۹۳)*

قیاس مذکور در صورت سؤال یک «قیاس استثنایی انفصالی» است. و نوع آن حقیقی می‌باشد یعنی از اثبات یکی از طرفین به نفی طرف دیگر و از نفی یکی از طرفین به اثبات طرف دیگر می‌رسید.

۱۴۴-

*(مائده‌سادات شاهمرادی، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحهٔ ۹۰ و ۹۱)*

قیاس استثنایی اتصالی دارای چهار حالت قابل فرض است که تنها دو حالت آن معتبر است:

۱- در حالت وضع مقدم ۲- در حالت رفع تالی

تشریح موارد نادرست:

گزینه‌های «۱» و «۴»: از حالت اثبات تالی نتیجه‌گیری شده و نامعتبر است.

گزینهٔ «۲»: از حالت نفی مقدم نتیجه‌گیری شده و نامعتبر است.

۱۴۵- *(عاطفه‌رابه صالحی، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحهٔ ۸۹ و ۹۰)*

اگر در قضایایی به پیوستگی و اتصال و ملازمهٔ دو نسبت حکم شده باشد، آن قضایا را «شرطی متصل» می‌نامند؛ مانند: «اگر درس بخوانی موفق می‌شوی».

۱۴۶- *(ناهید پوهریان، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحهٔ ۹۴ و ۹۵)*

قیاس استثنایی اتصالی در دو حالت، معتبر و نتیجه‌بخش است:

۱- قاعدهٔ وضع مقدم (اثبات مقدم) ← اثبات تالی

۲- قاعده رفع تالی (نفی تالی) ← نفی مقدم

و در دو حالت نفی مقدم و اثبات تالی، قیاس معتبر نیست و نمی‌توان به نتیجهٔ صحیح دست یافت و قیاس مذکور در صورت سؤال در حالت نفی مقدم مطرح شده است؛ «پس قیاس معتبر نیست.»

۱۴۷- *(فاطمه شهمیری، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحه‌ی ۹۴ و ۹۵)*

«قیاس استثنایی اتصالی» در دو حالت معتبر است:

۱- قاعدهٔ وضع مقدم:

اگر از یک تعریف درست استفاده کنیم، به تصور جدید دست می‌یابیم.

از تعریف درست استفاده کردیم.

∴ به تصور جدید دست یافتیم.

۲- قاعدهٔ رفع تالی:

اگر از یک تعریف درست استفاده کنیم، به تصور جدید دست می‌یابیم.

به تصور جدید دست نیافتیم.

∴ از تعریف درست استفاده نکردیم.

۱۴۸-

*(مائده‌سادات شاهمرادی، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحهٔ ۸۵ و ۸۶)*

تشریح موارد نادرست:

گزینهٔ «۲»: قضایای شرطی متصل از دو بخش شرط و جواب شرط تشکیل شده‌اند.

گزینهٔ «۳»: فقط در قضایای شرطی متصل به پیوستگی و اتصال میان دو نسبت حکم می‌شود.

گزینهٔ «۴»: به قضایایی که در آن به اتصال یا انفصال میان دو نسبت حکم می‌شود قضیهٔ شرطی می‌گویند.

۱۴۹- *(فاطمه شهمیری، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحهٔ ۹۰)*

قیاس استثنایی قیاسی است که عین یا نقیض نتیجه در یکی از مقدمات ذکر شده باشد. این قیاس از دو مقدمه تشکیل می‌شود که یکی شرطی و دیگری حملی است. از آنجا که مقدمهٔ شرطی آن می‌تواند یکی از چهار قضیهٔ شرطی باشد، چهار حالت دارد. قیاس اقترانی می‌تواند به شکل شرطی یا حملی باشد، نه قیاس استثنایی.

۱۵۰- *(کوثر دستورانی، **قضیهٔ شرطی و قیاس استثنایی**، صفحهٔ ۸۵ و ۸۶)*

در قضایای شرطی متصل به پیوستگی، اتصال و ملازمهٔ دو نسبت حکم می‌شود. این‌گونه قضایا از دو جزء شرط و جواب شرط تشکیل شده‌اند.

ریاضی و آمار (۱) (غیرمشترک)

۱۵۱- *(محمد بحیرایی، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۰ تا ۱۱۲)*

نمودار حبابی در نمایش متغیرها محدودیتی ندارد و هر تعداد متغیر را می‌تواند نشان دهد.

۱۵۲- *(هادی پلاور، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۰ تا ۱۱۲)*

در نمودار حبابی متغیر سوم با مساحت دایره‌ها متناسب است، در نتیجه نسبت شعاع‌ها در نمودار حبابی با جذر نسبت مقادیر متغیر سوم متناسب است. لذا داریم:

$$\frac{x_{۳A}}{x_{۳B}} = \frac{۹}{۱۶} \Rightarrow \frac{r_A}{r_B} = \sqrt{\frac{۹}{۱۶}} = \frac{۳}{۴} \Rightarrow r_B = \frac{۴}{۳} r_A$$

$$\frac{x_{۳B}}{x_{۳C}} = \frac{۱۶}{۴} = ۴ \Rightarrow \frac{r_B}{r_C} = \sqrt{۴} = ۲ \Rightarrow r_B = ۲r_C$$

$$\Rightarrow r_B = ۲r_C = \frac{۴}{۳} r_A$$

www.kanoon.ir

۱۵۳- *(امیر زراندوز، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۰ تا ۱۱۲)*

کمترین مساحت، مربوط به جسم A می‌باشد. پس با توجه به آن وزن اجسام B و C را بدست می‌آوریم. دقت کنید که وزن اجسام متناسب با مساحت دایره‌هاست:

$$\frac{S_B}{S_A}=(\frac{r_B}{r_A})^2 \xrightarrow{S_A=25kg} \frac{S_B}{25}=(\frac{\sqrt{2}}{1})^2$$

$$\Rightarrow S_B=50kg$$

$$\frac{S_C}{S_A}=(\frac{r_C}{r_A})^2 \xrightarrow{S_A=25kg} \frac{S_C}{25}=(\frac{\sqrt{3}}{1})^2$$

$$\Rightarrow S_C=75kg$$

پس میانگین وزن اجسام برابر است با:

$$\bar{x}=\frac{25+50+75}{3}=\frac{150}{3}=50kg$$

۱۵۴- *(شقایق راهبریان، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۳ تا ۱۱۷)*

α زاویهٔ بین دو شعاع مجاور در نمودار راداری از رابطهٔ $\alpha=\frac{360^\circ}{n}$ بدست می‌آید که n تعداد متغیرها است، داریم:

$$\alpha=\frac{360^\circ}{n} \xrightarrow{\alpha=36^\circ} 36^\circ=\frac{360^\circ}{n}$$

$$\Rightarrow n=\frac{360^\circ}{36^\circ}=10$$

۱۵۵- *(امیر مهموریان، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۳ تا ۱۱۷)*

زاویهٔ بین نیم‌خط‌ها در نمودار راداری برابر است با $\frac{360^\circ}{\text{تعداد متغیرها}}$.

$$\frac{360^\circ}{a}=3a+6 \Rightarrow 3a^2+6a=360 \Rightarrow a^2+2a=120$$

$$\Rightarrow a^2+2a-120=0 \Rightarrow (a+12)(a-10)=0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a=10 & \text{قابل قبول} \\ a=-12 & \text{غیرقابل قبول (منفی است)} \end{cases}$$

حال اگر تعداد متغیرها $a+2=12$ باشد، زاویهٔ بین نیم‌خط‌ها برابر با $\frac{360^\circ}{12}=30^\circ$ درجه خواهد شد.

۱۵۶- *(امیر زراندوز، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۳ تا ۱۱۷)*

برای خودروی A داریم:

$$\text{عدد روی محور حداکثر سرعت} = \frac{\text{حداکثر سرعت خودروی A}}{\text{ماکزیمم حداکثر سرعت تمام خودروها}} \times 100$$

$$\Rightarrow 80=\frac{x}{300}\times 100 \Rightarrow x=3\times 80=240\ km/h$$

برای خودروی B داریم:

$$\text{عدد روی محور میانگین مصرف} = \frac{\text{میانگین مصرف B}}{\text{حداکثر مصرف تمام خودروها}} \times 100$$

$$\Rightarrow 90=\frac{y}{15}\times 100 \Rightarrow y=13/5$$

۱۵۷- *(هادی پلاور، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۳ تا ۱۱۷)*

گزینه‌های «۱» و «۲» رد می‌شوند زیرا زاویهٔ بین شعاع‌ها با یکدیگر برابر نیست و با توجه به جدول زیر نمودار گزینهٔ «۳» مربوط به مشاهدهٔ A می‌باشد.

متغیر	مشاهدهٔ A	بیشینهٔ مقدار	مقدارمتغیر / بیشینه مقدار
وزن	۷۰	۱۰۰	$\frac{70}{100}=0/7$
قد	۱۶۰	۲۰۰	$\frac{160}{200}=0/8$
حقوق ماهیانه	۳۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	$\frac{3500000}{5000000}=0/7$
ضریب هوش	۱۸۰	۲۰۰	$\frac{180}{200}=0/9$

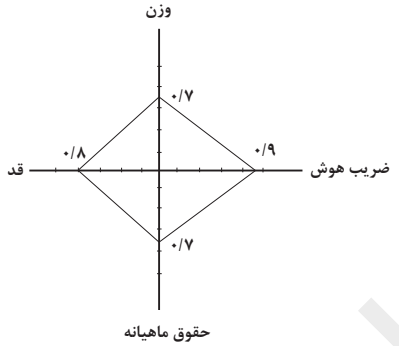

۱۵۸- *(امیر مهموریان، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۳ تا ۱۱۷)*

طبق نمودار راداری داده شده، نمرات مهسا و نرگس به صورت زیر است:

مهسا = ۲۰،۱۶،۱۲

نرگس = ۲۰،۱۶،۱۲

چون نمرات آن‌ها در ۳ درس طوری است که دو دسته دادهٔ یکسان داریم لذا واریانس آنها با یکدیگر یکسان است و اختلاف واریانس‌ها صفر است.

۱۵۹- *(امیر مهموریان، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۳ تا ۱۱۷)*

بهبود یافتگان را در تک‌تک استان‌ها در روز مورد نظر به‌دست می‌آوریم:

$$A:\frac{40}{100}\times 300=120$$

$$B:\frac{70}{100}\times 50=35$$

$$C:\frac{50}{100}\times 120=60$$

$$D:\frac{15}{100}\times 200=30$$

$$E:\frac{10}{100}\times 400=40$$

www.kanoon.ir

۱۶۰- *(هنیر زرین‌کفش، **نمودارهای چند متغیره**، صفحهٔ ۱۱۰ تا ۱۱۷)*

نمودار حبابی شامل ۳ متغیر است با توجه به جدول زیر برای هر یک از متغیرها و با توجه به بیشینهٔ آن‌ها داریم، (دقت کنید که متغیر سوم در نمودار حبابی متناسب با مساحت دایره‌هاست.)

متغیرها	مشاهدهٔ A	مشاهدهٔ B	متغیر A	متغیر B
			بیشینه	بیشینه
x	۲۰	۶۰	$\frac{۲۰}{۱۰۰}=۰/۲$	$\frac{۶۰}{۱۰۰}=۰/۶$
y	۸۰	۲۰	$\frac{۸۰}{۱۰۰}=۰/۸$	$\frac{۲۰}{۱۰۰}=۰/۲$
z	$\pi\times(۲)^۲=۴\pi$	$\pi\times(۴)^۲=۱۶\pi$	$\frac{۴\pi}{۲۰\pi}=۰/۲$	$\frac{۱۶\pi}{۲۰\pi}=۰/۸$

زاویهٔ بین شعاع‌ها $\frac{۳۶۰^\circ}{۳}=۱۲۰^\circ$

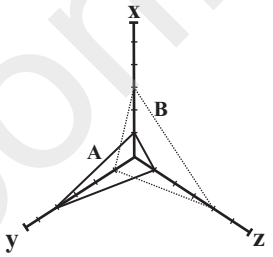

اقتصاد (غیرمشترک)

۱۶۱- *(فاطمه فهیمیان، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحهٔ ۱۳۶ و ۱۳۷)*

در دههٔ دوم عمر انقلاب اسلامی، عزم کشور بر حل مشکلات اقتصادی برجای‌مانده از زمان پهلوی و بازسازی خرابی‌های ناشی از جنگ بود.

دههٔ چهارم انقلاب اسلامی دههٔ «عدالت و پیشرفت» نام‌گذاری گردید.

۱۶۲- *(فاطمه فهیمیان، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحهٔ ۱۴۰)*

در سند چشم‌انداز ۲۰ سالهٔ جمهوری اسلامی ایران، وضعیت اقتصادی در افق سال ۱۴۰۴ هـ. ش. توصیف و مشخص شده است. به عبارت دیگر در سال ۱۴۰۴ هـ. ش. اقتصاد کشور در وضعیت و موقعیت (مقصد) تعیین شده بدین صورت خواهد بود:

«کشوری با جایگاه اول اقتصادی در سطح منطقهٔ آسیای جنوب غربی، ارتقای نسبی سطح درآمد سرانه، رسیدن به اشتغال کامل و ...»

۱۶۳- *(سارا شریفی، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحهٔ ۱۴۱ تا ۱۴۳)*

با توجه به مؤلفهٔ مدیریت مصرف و بهره‌وری حداکثری به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی، اقتصاد مقاوم هم‌چنان که در مقابل موانع بیرونی استحکام لازم را حفظ می‌کند، باید به برطرف کردن ضعف‌های درونی نیز بپردازد. قدرت تولیدی و پیشرفت اقتصادی با چگونگی استفاده از منابع و میزان بهره‌وری ارتباط زیادی دارد. بهینه بودن نوع، میزان و زمان مصرف و هم‌چنین بهره‌برداری حداکثری از منابع به تولید کمک شایانی می‌نماید.

۱۶۴- *(سارا شریفی، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحهٔ ۱۴۲)*

رشد اقتصادی بیش از این‌که به رشد سرمایه‌های فیزیکی وابسته باشد، بهتر است به رشد توانمندی (سرمایهٔ انسانی) و ارتقای قدرت تولیدی عموم مردم استوار گردد تا پیشرفت اقتصادی مطمئن‌تری را در پی داشته باشد.

۱۶۵- *(سارا شریفی، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحهٔ ۱۴۳)*

تأکید بر اصلاح نظام مالیاتی، افزایش صادرات غیرنفتی و حرکت به سمت فروش فرآورده‌های نفتی به جای نفت خام به تنوع منابع درآمدی کشور کمک می‌کند.

۱۶۶- *(کتاب جامع، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحهٔ ۱۳۵ و ۱۳۶ کتاب درسی)*

قوا	وظایف
قوه مجریه (دولت)	- با داشتن بودجه و سیاست‌گذاری و مقررات‌گذاری اقتصادی و مالی نقش اساسی در برنامه‌ریزی اقتصادی دارد. - اجرای قوانین و برنامه‌ها
قوه مقننه	- ریل‌گذاری قانونی - تأیید و تصویب برنامه‌ها
قوه قضاییه	- برقراری نظم، سلامت - پیشگیری و برخورد با مفاسد و اقدامات غیرقانونی

۱۶۷- *(کتاب جامع، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحهٔ ۱۳۶ و ۱۳۷ کتاب درسی)*

قرار گرفتن اقتصاد در اولویت مسائل کشور مربوط به دههٔ چهارم انقلاب اسلامی است.

۱۶۸- *(کتاب جامع، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحه‌های ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۴۰ و ۱۴۱ کتاب درسی)*

اگر عوامل اصلی پیشرفت اقتصادی کشور به بیرون وابسته باشد در وضعیت بحرانی مثل تحریم، دشمن می‌تواند این عوامل اصلی را محدود سازد و کشور با مشکلات بسیاری روبه‌رو می‌گردد.

۱۶۹- *(کتاب جامع، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحهٔ ۱۴۰ کتاب درسی)*

برای تداوم پیشرفت اقتصادی، علاوه بر ارتقای توان تولید به عنوان عنصر اساسی پیشرفت، مقاوم‌سازی اقتصاد و آسیب‌ناپذیری آن از فشارها و تکانه‌های مختلف الزامی است.

۱۷۰- *(کتاب جامع، **اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت**، صفحهٔ ۱۴۰ و ۱۴۱ کتاب درسی)*

اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است پیشرفته، مردمی و دانش بنیان که در برابر تهدیدات و تکانه‌های داخلی و بیرونی آسیب‌ناپذیر است و با اتکا به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های داخلی و استفاده از فرصت‌های بیرونی، نیازها و مشکلات اقتصادی را رفع می‌کند و با تحریم‌ها و تهدیدات متوقف نمی‌شود. اقتصاد مقاومتی، تضمین‌کننده عزت و پیشرفت کشور در بلندمدت و رفع‌کننده مشکلات جاری در کوتاه‌مدت است.

www.kanoon.ir

علوم و فنون ادبی (۱) (غیرمشترک)

۱۷۱- *(محسن اصغری، **جناس و انواع آن**، صفحهٔ ۹۷ و ۹۸)*

واژه‌های «گور» در یک معنا به‌کار رفته‌اند و جناس تام (همسان) ندارند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: واژه‌های «مستی و هستی» جناس ناهمسان دارند.

گزینهٔ «۲»: واژه‌های «وفا و جفا» جناس ناهمسان دارند.

گزینهٔ «۴»: «کنار: گوشه» و «کنار: ساحل» جناس همسان دارند.

۱۷۲- *(اعظم نوری‌نیا، **ترکیبی**)*

تکرار واژه‌ی «جدا» آرایهٔ «واژه‌آرایی» را پدید آورده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۲»: واج‌آرایی: تکرار واج «د»، «ر» / جناس ناهمسان اختلافی: بدر، قدر، صدر

گزینهٔ «۳»: بیت موازنه دارد / تشبیه: چو ما

گزینهٔ «۴»: بیت ترصیع دارد / تضاد: عیان و نهان

۱۷۳- *(عارفه‌سادات طباطبایی‌نژاد، **جناس و انواع آن**، صفحهٔ ۹۷)*

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «تار» در مصراع اول: یک دانه مو/ «تـار» در مصـراع دوم: نـوعی سـاز// «چنگ» در مصراع اول: دست/ «چنگ» در مصراع دوم: نوعی ساز: جناس همسان

گزینهٔ «۲»: «نحو» اول: اشاره به علم نحو / «نحو» دوم: روش و راه: جناس همسان

گزینهٔ «۴»: «دوش» در پایان مصراع اول بـه معنـای «کتـف» بـا «دوش» بـه معنـای «دیشب» در ابتدا و انتهای بیت: جناس همسان

۱۷۴- *(اعظم نوری‌نیا، **جناس و انواع آن**، صفحهٔ ۹۷ و ۹۸)*

واژگان «ماه و ما» جناس ناهمسـان (نـاقص) افزایشـی دارنـد. «مـا» و «را» جنـاس ناهمسان اختلافی دارند.

در سایر گزینه‌ها جناس ناهمسان [ناقص] اختلافی دیده می‌شود:

گزینه‌ی«۱»: «رو، کو»

گزینهٔ «۲»: «خم، غم»

گزینهٔ «۴»: «شاهدان، زاهدان»

۱۷۵- *(عارفه‌سادات طباطبایی‌نژاد، **ترکیبی**)*

در بیت دوم، «فقیر ــ حقیر» جناس ناهمسان دارند، در این بیت موازنـه وجـود دارد. نسبت دادن «فقر» به دریا تشخیص دارد.

۱۷۶- *(هژبر رحیمی، **جناس و انواع آن**، صفحهٔ ۹۹)*

بین واژه‌های «مدام» و «دام» جناس ناهمسان افزایشی وجود دارد.

اشتقاق در سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «قصد» و «مقصد»

گزینهٔ «۲»: «منظر» و «نظر»

گزینهٔ «۴»: «نعمت» و «نعیم»

۱۷۷- *(هژبر رحیمی، **جناس و انواع آن**، صفحهٔ ۹۷ و ۹۸)*

گزینهٔ «۲»: جناس ناهمسان اختلافی: در و سر / جناس ناهمسان افزایشی: سر و سرا

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: جناس ناهمسان اختلافی: پری و بری / ما و تا

گزینهٔ «۳»: جناس ناهمسان اختلافی: کام و نام

۱۷۸- *(سیدمحمد مدنی دینانی، **جناس و انواع آن**، ترکیبی)*

جناس همسان: قلب: مرکز سپاه / قلب: دل // جناس ناهمسان: پای و جای

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: جناس همسان: پرده: حجاب / پرده: آهنگ و نوا

گزینهٔ «۲»: «چمان و چمن» جناس ناهمسان اختلافی (ناهمسان)

گزینهٔ «۳»: جناس ناهمسان: بار و باد

۱۷۹- *(سیدمحمد مدنی دینانی، **جناس و انواع آن**، صفحهٔ ۹۸ و ۹۹)*

در این بیت «عاشق و معشوق» و «ناظر و منظور» فقط جنـاس هـم‌ریشـه (اشـتقاق) دارند.

جناس و اشتقاق در سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «عشق و عاشق»

گزینهٔ «۳»: «حریم و حرم»

گزینهٔ «۴»: «شعر و شاعر»

۱۸۰- *(هژبر رحیمی، **جناس و انواع آن**، ترکیبی)*

دشمن و دوست: تضاد / بیت، تلمیح ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: تشبیه: چو حور و پری / جناس ناهمسان: پری و بری

گزینهٔ «۲»: تناسب: بر (میوه) و درخت / تشبیه: رعیت [مانند] درخت است.

گزینهٔ «۳»: جناس ناهمسان: چشم و چشمه / کنایـه: چشـم بـر هـم زدن کنایـه از گذشتن زمان اندک

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان (غیرمشترک)

۱۸۱- *(حبیبه محبی، **زبان، علم و آموزش**، صفحهٔ ۱۳۶ و ۱۳۷)*

زبان ایلامی، که مردمان جنوب غربی فلات ایران با آن سخن می‌گفتند، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن ایلامی بود.

مهم‌ترین مدارک برجای مانده از زبان فارسی باستان، سنگ‌نوشـته‌هـای پادشـاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده‌اند.

www.kanoon.ir

۱۸۲- *(حبیبه محبی،* **زبان، علم و آموزش**، *صفحهٔ ۱۳۸ تا ۱۴۰)*

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) زبان پارتی یا پهلوی اشکانی، در مناطق شمال و شمال شرق ایران متداول بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانیان به‌شمار می‌رفت.

ج) الفبای اوستایی از راست به چپ نوشته می‌شود و هر کلمه با یک نقطه از کلمهٔ دیگر جدا می‌شود.

د) به نظر بسیاری از محققان، در عهد باستان و مخصوصاً در زمان ساسانیان، تنها فرزندان خاندان شاهی، درباریان، اشراف و موبدان می‌توانستند به مدرسه بروند و تحصیل کنند.

۱۸۳- *(ساناز برکت،* **زبان، علم و آموزش**، *صفحهٔ ۱۳۸)*

در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان‌های ملی و پهلوانی، رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره‌گردی که به گوسان‌ها معروف بودند، با شور و هیجان بسیار، این داستان‌ها را از حفظ برای مردم می‌خواندند. این داستان‌ها بعدها در تدوین خدای‌نامه‌ها و سرودن شاهنامه توسط فردوسی مورد استفاده قرار گرفتند.

سنت نقالی و قصه‌گویی حتی پس از تدوین خدای‌نامه و شاهنامه، همچنان در ایران تا دوران معاصر ادامه یافته است.

۱۸۴- *(هژبر رهیمی،* **زبان، علم و آموزش**، *صفحهٔ ۱۴۰ و ۱۴۱)*

تشریح عبارات نادرست:

دربارهٔ وضعیت تعلیم و تربیت در دوران پیش از ساسانیان اطلاعات کامل و دقیقی در دست نداریم.

پاره‌ای از گزارشات مورخان یونانی نشان می‌دهد خاندان هخامنشی مشوق جدی دانش و هنر بوده‌اند.

۱۸۵- *(الهام میرزایی،* **هنر و معماری**، *صفحهٔ ۱۴۸ و ۱۵۰)*

معماری ساسانی با بنای کاخ اردشیر در فیروز آباد فارس آغاز شد و با ساخت کاخ تیسفون به اوج رسید. کاخ شهر هترا در نزدیکی موصل در کشور عراق، قرار دارد و از آثار دوران اشکانی است.

۱۸۶- *(الهام میرزایی،* **هنر و معماری**، *صفحهٔ ۱۴۳)*

مادی‌ها در قلعه‌سازی تبحر زیادی داشتند و برای مقابله با دشمنان خارجی خود به‌ویژه آشوریان، قلعه‌های مستحکمی ساختند. پایتخت مادی‌ها شهر هگمتانه، همدان امروزی، بود که یونانیان به آن اکباتان می‌گفتند.

۱۸۷- *(الهام میرزایی،* **هنر و معماری**، *صفحه‌های ۱۴۷ تا ۱۴۹ و ۱۵۱)*

پس از سقوط ساسانیان و ورود اسلام به ایران، هنر اسلامی، تأثیر بسزایی از هنر ساسانی پذیرفت.

۱۸۸- *(حبیبه محبی،* **زبان، علم و آموزش**، *صفحهٔ ۱۳۷ و ۱۳۸)*

خط میخی ایلامی که از خط میخی اکدّی اقتباس شده بود و از چپ به راست نوشته می‌شد. این خط در دوران هخامنشی همچنان رایج بود.

اوستایی، زبانی بوده که مردمان بخشی از نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفته‌اند.

زبان پارتی یا پهلوی اشکانی، در مناطق شمال و شمال شرق ایران متداول بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانیان به‌شمار می‌رفت.

زبان فارسی میانه یا پهلوی ساسانی که دنبالهٔ زبان فارسی باستان به حساب می‌آید، در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد.

فارسی باستان، نیای زبان فارسی امروزی زبان قوم پارس بوده و در دورهٔ هخامنشی به آن سخن می‌گفته‌اند.

۱۸۹- *(هژبر رهیمی،* **زبان، علم و آموزش**، *صفحهٔ ۱۴۱ و ۱۴۲)*

الف) در دورهٔ ساسانیان، آموزگاری به‌عنوان یک شغل رسمی به موبدان اختصاص داشت.

ب) در دوران هخامنشیان، ایران مرکز دانش‌ها و مبادلات فرهنگی بین کشورهای متمدن زمان بود و علوم و فنونِ بین‌النهرین، مصر، ایلام، هند و آسیای صغیر جزو قلمرو این شاهنشاهی بودند، با دانش‌های ایرانی آمیخته شدند.

پ) یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان، دانشگاهی بود که در عصر ساسانی در شهر جندی‌شاپور، پدید آمد.

۱۹۰- *(هژبر رهیمی،* **زبان، علم و آموزش**، *صفحهٔ ۱۳۸ و ۱۳۹)*

منظومهٔ عاشقانهٔ ویس و رامین، اصل و ریشهٔ پارتی دارد.

منظومهٔ داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» به خط و زبان پهلوی ساسانی، هستند.

برخی داستان‌های شاهنامه مانند داستان «بیژن و منیژه» اصل و ریشهٔ اشکانی دارند.

متن یکی از بندهای ماه یَشت دربارهٔ نیایش ماه از کتاب اوستا که این خط، «دین دبیری» نامیده می‌شود. الفبای این خط در دورهٔ ساسانی از روی الفبای پهلوی ساخته شد. الفبای اوستایی از راست به چپ نوشته می‌شود و هر کلمه با یک نقطه از کلمهٔ دیگر جدا می‌گردد.

www.kanoon.ir

جغرافیای ایران (غیرمشترک)

۱۹۱- (مهری کاردان، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحهٔ ۸۶ و ۸۸)

کشور ما، برای تولیدات باغی از مزیت‌های زیادی برخوردار است، این بخش از کشاورزی، از مهم‌ترین اقلام صادراتی کشور است که هر ساله ارز فراوانی را وارد کشور می‌کند.

اقتصاد علمی است که انسان برای تأمین نیازهای خود به آن توجه می‌کند.

۱۹۲- (محمدعلی خطیبی، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحهٔ ۸۸)

امروزه با توجه به مشکل کاهش منابع آبی کشور، توصیه می‌شود محور توسعهٔ کشاورزی از زراعت به توسعهٔ باغداری با روش‌های نوین آبیاری و متناسب با محیط تغییر یابد.

۱۹۳- (محمدعلی خطیبی، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحهٔ ۸۹)

گستردگی کشور در عرض جغرافیایی، تنوع اقلیمی و گونه‌های گیاهی، زمینهٔ پرورش انواع دام را فراهم کرده است.

نکته: رشد صنایع تبدیلی و استفاده از روش‌های علمی از عوامل رشد این بخش است.

۱۹۴- (محمدعلی خطیبی، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحهٔ ۹۶)

سازمان جهانی گردشگری، ایران را از نظر جاذبه‌های طبیعی، در رتبهٔ پنجم و از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در رتبهٔ دهم جهانی قرار داده است.

۱۹۵- (مهری کاردان، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحهٔ ۸۹ و ۹۱)

الف) مزایای کشت گلخانه‌ای: ۱- کاهش مصرف آب ۲- تولید در طول سال و همه‌جا ۳- کنترل بهتر وضعیت کشت

ب) یکی از صنایع دستی مهم ایران فرش دستبافت است. کشور ما یکی از صادرکنندگان عمدهٔ این فرش در جهان است که به دلیل بافت و نقش و نگار خاص، از اهمیت و شهرت بین‌المللی برخوردار است.

۱۹۶- (مهری کاردان، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحه‌های ۸۷، ۸۸ و ۹۲)

با این‌که فعالیت‌های زراعی در کشورمان بسیار گوناگون است، محدودیت در منابع آب و خاک و بهره‌وری کم، ... از جمله مشکلات تولیدات زراعی در کشور است.

۱۹۷- (محمدابراهیم علی‌نژاد، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحهٔ ۹۲ و ۹۳)

صنعت خودروسازی یکی از شاخصه‌های توسعه یافتگی کشور است که می‌تواند فرصت‌های شغلی بسیاری برای کشور فراهم آورد و از جمله صنایعی است که در سند چشم‌انداز به آن توجه خاصی شده است. نواحی شرقی و مرکزی کشور از نظر ذخایر و مواد اولیه غنی هستند ولی به دلیل اینکه به صورت محدود مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند با رشد صنعتی روبه‌رو نبوده‌اند.

۱۹۸- (محمدابراهیم علی‌نژاد، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحهٔ ۹۳ تا ۹۵)

الف) سیستم حمل و نقل و ارتباطات

ب) موقعیت استراتژیکی ویژه، عبور جاده ابریشم و راه ادویه

ج) عدم تعادل در پراکندگی قطب‌های صنعتی

د) یزد، کرمان، اصفهان

۱۹۹- (مبینه مهبی، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحهٔ ۹۲ و ۹۳)

ایران یکی از کهن‌ترین تمدن‌های جهانی در کشف معدن است و امروزه با وجود بیش از ۷۰ نوع مادهٔ معدنی، یکی از قدرت‌های برتر معدنی جهان است.

۲۰۰- (معصومه حسینی‌صفا، **توان‌های اقتصادی ایران**، صفحهٔ ۹۶)

پیکره‌بندی طبیعی این سرزمین، برخورداری از موقعیت دریایی و خشکی، وجود کوه‌های بلند، دشت‌های وسیع، سواحل گوناگون و بیابان‌های شگفت‌انگیز گردشگری زمین‌گردی (ژئوتوریسم) را ایجاد کرده است.

www.kanoon.ir

جامعه‌شناسی (۱) (غیرمشترک)

۲۰۱- *(سوفیا فرفی، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۳۴)*

«الف»: ایران اسلامی، آرمان بازسازی هویت اقتصادی خود را با اجرای قانون اساسی و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تعقیب می‌کند.

«ب»: فروش نفت‌خام بدون تبدیل آن به مواد دارای ارزش افزودهٔ بالاتر، مانند محصولات پتروشیمی در داخل، خام فروشی ثروت‌های طبیعی است.

«پ»: اقتصاد مقاومتی، الگویی از اقتصاد پیشرفته، مستقل و مستحکم است.

«ت»: اقتصادی که مانند چشمه‌ای از درون بجوشد و به تولید داخلی قوی خود متکی است ولی صرفاً برای خود تولید نمی‌کند، بلکه تولیدات خود را به صورت متعادل با سایر کشورها مبادله می‌کند.

۲۰۲- *(بهروز یعیی، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۲۸)*

جامعهٔ فاسق، جامعه‌ای است که اعضای آن عقاید و ارزش‌های حق را می‌شناسند ولی به آن‌ها پایبند نیستند و پیامبر اسلام (ص)، روز محشر به کثرت پیروان خود مباهات می‌کند.

۲۰۳- *(بهروز یعیی، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۲۷)*

راه گسترش هر فرهنگ، شناختن (اندیشیدن)، پذیرفتن و عمل کردن به آن است. شناختن و عمل کردن صرفاً از عهدهٔ افراد و اعضای جهان اجتماعی برمی‌آید.

۲۰۴- *(هژبر رحیمی، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۲۹ و ۱۳۰)*

نهاد سیاست که مسئولیت هماهنگی نهادها را بر عهده دارد، برای حل مشکل جمعیت چاره اندیشی می‌کند و تأمین جمعیت از کارکردهای مهم نهاد خانواده است و ممکن است در مواقعی، اختلال در نهاد خانواده، جهان اجتماعی را با کاهش جمعیت مواجه کند و کاهش بیش از حد و کم‌سابقهٔ رشد سالانه‌ی جمعیت، زمینهٔ تغییر سیاست‌های جمعیتی را فراهم آورد.

۲۰۵- *(معصومه حسینی‌صفا، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۲۷ و ۱۲۸)*

افزایش جمعیت یک جهان اجتماعی، به منزلهٔ گسترش فرهنگ و معانی آن است و کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی نیز به منزلهٔ محدود شدن گسترهٔ آن است که می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد. از این‌رو تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی، مسئله‌ای هویتی است.

اگر اولاً فرهنگ و معنایی که با افزایش جمعیت بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد، نه فرهنگ باطل، ثانیاً افراد و اعضای این فرهنگ نیز حاملان و عاملان معانی حق باشند، افزایش جمعیت ضروری است.

۲۰۶- *(هژبر رحیمی، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۲۸)*

جامعهٔ مشرک، جامعه‌ای است که براساس عقاید و ارزش‌های باطل شکل می‌گیرد و جامعهٔ فاسق، جامعه‌ای است که اعضای آن عقاید و ارزش‌های حق را می‌شناسند ولی به آن‌ها پایبند نیستند.

۲۰۷- *(مائده‌سادات شاهمرادی، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۳۱ تا ۱۳۴)*

تشریح عبارات غلط:

الف) کنش‌های اقتصادی ما، بخشی از کنش‌های اجتماعی هستند.

د) ایران اسلامی، آرمان بازسازی هویت اقتصادی خود را با اجرای قانون اساسی و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تعقیب می‌کند.

۲۰۸- *(کتاب جامع، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۳۲ تا ۱۳۴)*

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۲»: کشورهای سلطه‌گر غرب پاشنه‌ی آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می‌دانند. از این رو جنگ اقتصادی تمام عیاری را علیه کشور ما به راه انداختند.

گزینهٔ «۳»: هجوم اقتصادی به ایران در دوره‌ی پهلوی به‌صورت انتقال صنایع مونتاژ و تخریب بنیان‌های تولید ملی ایران بود.

گزینهٔ «۴»: اقتصاد وابسته به نفت از آن‌جا که درآمد هنگفت و بدون زحمتی ایجاد می‌کند، باعث شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده می‌شود.

۲۰۹- *(محمدابراهیم مازنی، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۳۳)*

انواع تحریم‌های اقتصادی نفتی و مالی علیه کشور ما با رویکرد ایجاد فشار بر جامعه اجرا شده است تا اولاً درآمدهای نفتی کشور را محدود کنند، ثانیاً از انتقال آن به کشور ممانعت ورزند.

۲۱۰- *(محمدابراهیم مازنی، **هویت ایرانی (۴)**، صفحهٔ ۱۳۴)*

برخی از کشورهای سلطه‌گر غرب که از سویی اقتصاد را اساس همه چیز می‌پندارند و از سوی دیگر، تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابود شده می‌بینند، نقطهٔ ضعف ایران اسلامی را اقتصاد می‌دانند؛ از این‌رو، جنگ اقتصادی تمام عیاری را علیه کشور ما به راه انداخته‌اند.

www.kanoon.ir

منطق (غیرمشترک)

۲۱۱- *(کوثر دستورانی، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۹۹)*

متفکر نقاد هنگام شنیدن یک مطلب یا تصمیم‌گیری دربارهٔ آن، آن را از وجوه مختلف بررسی می‌کند.

۲۱۲- *(فاطمه شهمیری، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۱۰۹ و ۱۱۰)*

همهٔ گزینه‌ها توسل به احساسات است زیرا از راه تطمیع یا تهدید و یا جلب ترحم است اما گزینهٔ «۴» مغالطهٔ تله‌گذاری است.

۲۱۳- *(هژبر رحیمی، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۱۰۵ و ۱۰۶)*

کلمات در جملات مختلف که در آن‌ها به‌کار می‌روند بار ارزشی متفاوتی پیدا می‌کنند، هر سه جمله معنی مرگ افراد را با بارهای ارزشی متفاوت بیان می‌کند.

۲۱۴- *(کوثر دستورانی، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۱۰۳)*

تشریح موارد نادرست:

الف) در فن بیان در پی اقناع دیگران هستیم. نه در پی کسب حقیقت، پس از برهان استفاده نمی‌کنیم.

ب) در جریان مناظرهٔ تلویزیونی، طرفین در پی اقناع یکدیگر نیستند.

ج) توضیح مذکور مربوط به «جدل» است.

۲۱۵- *(کوثر دستورانی، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۱۱۱)*

در این گزینه از مغالطهٔ بزرگ‌نمایی استفاده شده است، زیرا «تا هفتاد درصد تخفیف» به معنای این است که ممکن است هر کالا بین صفر تا هفتاد درصد تخفیف داشته باشد، نه این که همهٔ کالاها هفتاد درصد تخفیف دارند.

توضیح نکات درسی:

در مغالطهٔ توسل به احساسات، از احساسات گوناگونی مانند حس طمع، حس ترس، حس ترحم و حس خودخواهی استفاده می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: در این گزینه، از حس خودخواهی برای مغالطه استفاده شده است.

گزینهٔ «۲»: در این گزینه، از حس ترحم برای مغالطه استفاده شده است.

گزینهٔ «۳»: در این گزینه، از حس ترس برای مغالطه استفاده شده است.

۲۱۶- *(سیرمحمدرضا آذرکسب، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۱۰۸)*

در این گزینه به جای استدلال، ویژگی «تازه به دوران رسیده» به پیروان یک استدلال نسبت داده شده است.

توضیح نکات درسی:

در مغالطهٔ مسموم کردن چاه، به جای استدلال برای رد یک نظریه، ویژگی ناشایستی به پیروان آن نظریه نسبت داده می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: در این گزینه از مغالطهٔ توسل به احساسات استفاده شده است.

گزینهٔ «۳»: در این گزینه از مغالطهٔ تله‌گذاری استفاده شده است.

گزینهٔ «۴»: در این گزینه از مغالطهٔ بزرگ‌نمایی استفاده شده است.

۲۱۷- *(سیرمحمدرضا آذرکسب، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۱۰۶)*

فعل «فرمود» در این جمله، بار ارزشی مثبت دارد و پیام ضمنی‌اش احترام گوینده به استاد است.

توضیح نکات درسی:

بار ارزشی کلمه، معنایی ضمنی است که به صورت مثبت یا منفی در مورد یک کلمهٔ دیگر القا می‌شود. بسیاری از کلمات، بار ارزشی خنثی دارند و فاقد پیام ضمنی هستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: فعل «گفتگو کردند» در این جمله، بار ارزشی خنثی دارد و پیام ضمنی خاصی دربارهٔ اعضای شرکت نمی‌رساند.

گزینهٔ «۲»: فعل «صحبت نمی‌کنم» در این جمله، بار ارزشی خنثی دارد و پیام ضمنی خاصی دربارهٔ گویندهٔ نمی‌رساند. دقت شود که فعل جمله منفی است اما بار ارزشی منفی ندارد؛ زیرا تصوری منفی از گوینده القا نمی‌کند.

گزینهٔ «۴»: فعل «حرف بزند» در این جمله، بار ارزشی خنثی دارد و پیام ضمنی خاصی دربارهٔ کسی که جمله دربارهٔ اوست، نمی‌رساند.

۲۱۸- *(سیرمحمدرضا آذرکسب، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۱۰۳)*

این استدلال، استدلالی ریاضی است که برای دستیابی به حقیقت اقامه شده است.

توضیح نکات درسی:

استدلال‌های ریاضی برای دستیابی به حقیقت اقامه می‌شوند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۲»: این استدلال، یک استدلال در مناظره‌ای مذهبی است که برای غلبه بر طرف دیگر بیان شده است.

گزینهٔ «۳»: این استدلال، یک استدلال در مناظره‌ای سیاسی است که برای غلبه بر طرف دیگر بیان شده است.

گزینهٔ «۴»: این استدلال، یک استدلال در مناظره‌ای اقتصادی است که برای غلبه بر طرف دیگر بیان شده است.

۲۱۹- *(سیرمحمد مدنی‌دینانی، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۹۹ و ۱۰۰)*

تفکر نقادانه یعنی فراگیری مهارت تفکر و تفکر کردن دربارهٔ نحوهٔ صحیح تفکر

۲۲۰- *(سیرمحمد مدنی‌دینانی، **سنجشگری در تفکر**، صفحهٔ ۱۰۸ تا ۱۱۱)*

مصاحبه با افراد ناشناسی که با شور و هیجان زیاد و بدون دلیل منطقی از این فروشگاه تعریف می‌کنند، «مغالطهٔ توسل به احساسات» و ولخرج دانستن افرادی که از فروشگاه خرید نمی‌کنند «مغالطه مسموم کردن چاه» است.